Nr. 226 NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM. Kraków, Sobota 7 Października 1922. Rok XLI.

NOWA REFORMA

„Nowa Reforma" wychodzi codziennie rano.

Prenumerata wynosi:

	rocznie	półrocznie	kwartalnie	miesięcznie
W miejscu	15600 Mk	7800 Mk	3900 Mk	1300 Mk
z odnoszeniem do domu	18000 „	9000 „	4500 „	1500 „
W Polsce: z przesyłką pocztową	18000 „	9000 „	4500 „	1500 „
W innych państwach	30000 „	15000 „	7500 „	2500 „

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać wprost do Administracji „Nowej Reformy" w Krakowie.

Redakcja: ulica Jagiellońska 10. Administracja: ul. św. Anny l. 3. Telefon Redakcji 41. Administracji 241. Dla rozmów **zamiejscowych 1572.**

Nr P. K. O. 140.956; Konto Ziemski Bank Kredytowy w Krakowie.

Rękopisów nadsyłanych Redakcja nie zwraca.

Cena numeru pojedynczego wszędzie 60 Mp.

Niebywały strajk

Kraków, 6 października.

Katastrofa mieszkaniowa, która gniecie mniej lub więcej dotkliwie całą Europę, jest jednym z bezpośrednich skutków katastrofy ekonomiczno-finansowej w ogólności i towarzyszącej jej inflacji papierowego pieniądza. Jest rzeczą oczywistą, że ani rzeczywiste uruchomienie budownictwa ani wskrzeszenie renty domowej w miastach, ani wreszcie zaradzenie trwałe i racjonalne brakowi mieszkań nie są możliwe do urzeczywistnienia bez równoczesnej poprawy całego życia gospodarczego i bez uzdrowienia waluty. Nie mniej właściciele domów czynszowych po miastach nie chcą pogodzić się z tą twardą dla siebie koniecznością utraty renty domowej i gruntowej, lecz czynią ciągle różne usiłowania już to w kierunku uzyskania podwyżek czynszu, odpowiadających dewalucji pieniądza, już to zniesienia ochrony lokatorów i przywrócenia swobody obrotu mieszkaniami

Psychologiczne motywa tego ruchu są łatwo zrozumiałe. W kapitalistycznym ustroju gospodarczym, opartym na indywidualnej własności i na prawie dochodu z tej własności z pośród wszystkich jej form — własność nieruchomości miejskich okazała się w stosunkach powojennych niejako wyjętą z pod prawa. Gdy właściciel ziemi rolnej odzyskał w zupełności swoją rentę a nawet ją, dzięki konjunkturze, ogromnie powiększył, bezlitośnie wyzyskując swoje szczęśliwe położenie, właściciel domu czynszowego w mieście uległ faktycznemu wywłaszczeniu i to nietylko bez odszkodowania, lecz z istniejącym serwitutem konserwowania i administrowania swego domu, który zamiast dochodu, przysparza mu tylko wydatków.

Z tem wszystkiem jednakowoż nawet najbardziej konserwatywne rządy zrozumiały wszędzie, że w tym specjalnym wypadku muszą one sprzeciwić się bronionej przez siebie zasadzie własności prywatnej i muszą stanąć po stronie ekonomicznie słabszych, lecz w masie swojej politycznie rozstrzygających lokatorów. Istniejące wszędzie ustawy o ochronie lokatorów, o ile z jednej strony stały się nieodzowną koniecznością socjalno-polityczną, o tyle z drugiej stanowią niezawodne symptony tego ogromnego w łonie społeczności kapitalistycznej dokonującego się procesu stopniowej przemiany istniejącego ustroju na jakiś nowy, dotąd jeszcze nieznany.

Socjalny charakter współczesnych miast sprawia, że ofiarą tej ewolucji pierwsi padają właściciele domów miejskich czynszowych. Ponieważ jednak nikt ofiar dobrowolnie nie ponosi i nikt sam sobie ogona dla przyjemności drugich nie utnie, przeto nic dziwnego, że właściciele domów nie objawiają chęci do pogodzenia się milcząco z temi, tak przykremi dla nich nieodpartemi koniecznościami, które tkwią w samym rozwoju stosunków, lecz podejmują walkę z niemi na różne sposoby.

W Wiedniu, gdzie dewaluacja w ostatnich kilku miesiącach dziesięciokrotnie przewyższyła tempo polskiej dewaluacji, a korona austrjacka pod rządami ks pralata Seipla szybko dopędza w bezwartościowości rubel sowiecki, kwestja czynszów mieszkalnych stała się szczególniej dramatyczną. Roczne czynsze mieszkalne po kilkanaście tysięcy koron już z podwyżkami, dopuszczalnemi w ustawie o ochronie lokatorów, wyglądają rzeczywiście tragikomicznie w stosunku do cen środków żywności czy nawet usług takich instytucyj, jak tramwaj, kolej itp. Zdarza się często, że czynsz całoroczny za kilkopokojowe komfortowe mieszkanie równa się dziesięciu przejazdom tramwajem miejskim, czterem filiżankom »melanżu« i to oczywiście bez »Haut« i bez »Obers«...

Nic dziwnego, że właściciele domów czynszowych w Wiedniu popadli w rozpacz. Ponieważ jednak rozpacz i gniew są złymi doradcami, przeto popełnili z miejsca koronne głupstwo. Oto zapowiedzieli nie mniej i nie więcej, jak tylko strajk generalny, który miał rozpocząć się wczoraj o godzinie szóstej wieczorem. W dotychczasowych stosunkach cywilizowanego świata strajk ten, dotąd nie widziany, ma polegać na szeregu akcyj negatywnych, które zapowiedziała organizacja właścicieli domów. W stosunku do państwa odmawiają mu oni wszelkiej pomocy, nie ściągają żadnych podatków ani danin, odwołują swoich przedstawicieli ze wszystkich komisyj, wreszcie wypowiadają układy o umieszczenie skrzynek pocztowych, ramion rur gazowych, tudzież umocnień dla przewodów elektrycznych na ścianach, tudzież podstaw dla drutów telefonicznych na dachach. Wszystkie te przedmioty mają być z domów usunięte. W stosunku do lokatorów właściciele zaprzestają przyjmowania czynszów dotychczasowej wysokości, od godziny szóstej wieczorem zamykają bramy domów, przestają klatki schodowe oświetlać, zawieszają czyszczenie domów, nadto zamykają wszystkie rury wodociągowe z wyjątkiem głównej w suterenie, wyłączają dopływ elektryczności i gazu, zawieszają wszelkie naprawki.

Wszystkie te groźby mają na celu zmodyfikowanie ustawy o ochronie lokatorów i wprowadzenie jako zasady, że czynsz mieszkalny ustala się na rok najbliższy na dwanaście procent czynszu przedwojennego, płatne w złocie, z tem, że do roku 1925 płatne w złocie czynsze osiągną stopniowo przedwojenną wysokość. — Przyjęcie żądań kamieniczników jest oczywiście zupełnie niemożliwe. Przy mieszkaniu, za które czynsz miesięczny przedwojenny wynosił n. p. 100 koron, wypadałoby płacić teraz dwanaście franków szwajcarskich, co przy kursie wczorajszym franka 1750 marek czyniłoby w Krakowie wczoraj 21.000 marek polskich. — W Wiedniu suma ta byłaby oczywiście jeszcze znacznie większą i wynosiłaby około 300.000 koron. Gdyby nawet żądania kamieniczników przyjęto, to na pokrycie tych czynszów musianoby wydrukować nowe korony czy marki, które straciłyby dalej na wartości tak, że za kilka tygodni kamienicznicy po ciężkiej walce byliby w najlepszym razie tam właśnie, gdzie byli przed walką.

Jest objawem wysoce znamiennym, że wiedeński rząd chrześcijańsko-społeczny, który kamienicznikom radby nieba przychylić, wobec zapowiedzianego przez nich strajku zajął jednak od razu stanowisko zdecydowanie odporne. Magistrat wiedeński wydał natychmiast zarządzenia, przypominające właścicielom domów ich obowiązki ustawowe i zagroził im wysokiemi grzywnami i karami pieniężnemi. Policja zaś wydała długie pouczenie dla wszystkich organów, jak mają na wypadek strajku postępować. Streszczają się te pouczenia w tem, że policja jest obowiązana o każdym wypadku strajku donosić natychmiast do prokuratorji państwa do dalszego ścigania za zaburzenia porządku publicznego, naruszenie w posiadaniu i używaniu, zagrożenia życia i mienia lub zgoła za zbrodnię uszkodzenia własności publicznej i państwowej. Nadto policjanci patrolujący mają obowiązek na każde żądanie lokatora śpieszyć mu z pomocą, celem wyegzekwowania już to otwarcia bramy już to oświetlenia schodów itp.

Partje ludowe i robotnicze z socjalistami na czele stanęły oczywiście radośnie do tej walki. Potworzono na wzór słynnych bolszewickich komitety domowe z lokatorów, którym poruczono prowadzenie wszelkich agend, wnoszenie skarg na właścicieli do sądów, znoszenie się z policją itd.

Wobec takiego stanowiska zarówno rządu, jak społeczeństwa o niebywałym strajku kamieniczników można powiedzieć, że jeszcze zanim się rozpoczął, już został przegrany. Wielkich procesów społeczno-ekonomicznych nie można ani strajkami przerwać, ani nadać im odmiennego kierunku.

Wiedeń, 5 października (AW). Projektowany na wczoraj strajk właścicieli domów **nie przyszedł nigdzie do skutku,** wszystkie domy były otwarte, a klatki schodowe oświetlone, tylko w dalszych obwodach miasta, przyszło do nieznacznych wykroczeń, w których interwenjowała policja. Gmina miasta Wiednia przedsięwzięła wszystkie kroki, by unieszkodliwić strajk.

OTWARCIE SEJMU ŚLĄSKIEGO.

Warszawa, 5 października (Tel. wł.) Na otwarcie Sejmu śląskiego wyjeżdżają do Katowic prezydent ministrów **Nowak,** oraz ministrowie **Kandeński i Darowski.**

POWRÓT MINISTRA CHODŹKI.

Warszawa, 5 października (AW). Minister zdrowia publicznego **Chodźko** powrócił z Genewy, gdzie spełniał czynności drugiego delegata rządu polskiego przy Lidze Narodów.

NOWY MINISTER ROBÓT PUBLICZNYCH.

Z Warszawy telefonują nam: Dzisiejszy »Monitor« ogłasza dekret nominacyjny inż. Łopuszańskiego na ministra robót publicznych oraz pismo Naczelnika państwa, zwalniające dotychczasowego kierownika tego ministerstwa p. Rybczyńskiego.

Jak się dowiadujemy, minister Łopuszański przybywa jutro do Warszawy; w sobotę obejmie urzędowanie.

ZJAZD WOJEWODÓW ZE WSCHODNIEJ MAŁOPOLSKI.

Warszawa, 5 października (Tel. wł.) Dziś przybyli do Warszawy wojewodowie: lwowski **Grabowski,** tarnopolski **Olpiński** i stanisławowski **Jurystowski** w sprawach związanych **z administracją Małopolski Wschodniej.** Wojewodowie odbędą dłuższe narady z ministrem spraw wewnętrznych Kamieńskim.

PROJEKT ZMIANY PODATKU PRZEMYSŁOWEGO.

Warszawa, 5 października (Tel. wł.) Ministerstwo skarbu przygotowuje projekt zmiany dotychczasowego podatku przemysłowego w ten sposób, że podatek ten ma być pobierany nie od dochodów przedsiębiorstw **przemysłowych,** lecz **od obrotu.** Wysokość podatku wynosić ma około **2 proc. od obrotu.**

Konferencja w Rewlu

Warszawa, 5 października (AW). W podróży do Rewla jako przedstawiciele Rzeczpospolitej wybierają się dzisiaj: minister spraw zagranicznych p. **Narutowicz** wraz z naczelnikiem wydziału wschodniego min. spraw zagr. p. **Łukasiewiczem.**

Warszawa, 5 października (AW). Łotwa w konferencji reprezentowana będzie przez p. **Meyerowicza,** Estonja przez p. **Pippa.** Kto przybędzie z ramienia Finlandji, dotąd nie wiadomo.

Rokowania pokojowe na Bliskim Wschodzie

Paryż, 5 października (PAT). Według doniesienia Havasa, pierwsza konferencja pomiędzy jenerałami aljanckimi a Ismet paszą miała przebieg **zadowalający.** Osiągnięto **zasadnicze porozumienie** odnośnie do przeważnej części warunków, postawionych przez jenerałów aljanckich.

Paryż, 5 października (PAT). Havas donosi z Angory: Tureccy komendanci wojskowi otrzymali od przełożonych władz rozkaz **wycofania wojsk tureckich** ze strefy neutralnej. Wobec tego nastąpiło dziś **wycofanie kawalerji tureckiej w odcinku Dardanelii.**

KOMUNIKAT DOWÓDZTWA ANGIELSKIEGO.

Konstantynopol, 5 października (PAT). Komunikat głównego angielskiego dowództwa donosi: Konferencja w Mudanji rozpoczęła się we wtorek **o godz. 3 po południu.** Ismet pasza wydał wojskom rządowym rozkaz, aby **unikali wszelkiego zetknięcia się z wojskami angielskiemi.** Nacjonaliści tureccy przyjęli w zasadzie notę aljantów. Przedstawiciele Grecji mieli wczoraj przybyć do Mudanji.

POGOTOWIE BOJOWE.

Paryż, 5 października (AW) Według doniesień Havasa ze Smyrny, jest gotowych **70.000 żołnierzy frontowych i 40.000 rezerw podjąć natychmiast walkę z Anglikami,** gdyby okazało się, że rokowania w Mudanji przybiorą niepomyślny dla Turków przebieg.

Londyn, 5 października (AW). Biuro Wolffa donosi z Konstantynopola: Głównodowodzący wojsk greckich w Tracji oznajmił sprzymierzeńcom, że **nie będzie w stanie respektować neutralnej strefy w Czataldży,** dopóki bandy tureckie, które znajdują się w tym okręgu, nie zaprzestaną niepokoić greckiego frontu.

URATOWANIE OBYWATELI POLSKICH.

Warszawa, 5 października (AW). W Smyrnie podczas pożaru uratowały statki francuskie przeszło **100 obywateli polskich.** Uratowanych przewieziono do Marsylji.

Zagraniczna polityka Włoch i Polski

„Kurjer Polski" otrzymał — jak twierdzi — „z najlepiej poinformowanych sfer dyplomatycznych" — następujące informacje:

Największą uwagę Włoch przykuwa w chwili obecnej, jak i w innych mocarstwach sprzymierzonych, sprawa grecko-turecka. Polityką włoską w tej sprawie kieruje pogląd, że przy podziale sfer wpływów w Azji Mniejszej Włochy otrzymały zbyt małą część. Również zbyt sowite wynagrodzenie Grecji za udział w wojnie po stronie aljantów przerażało Włochy, obawiające się współzawodnictwa Grecji, głównie zaś jej bardzo obfitej floty handlowej, dlatego też Włochom zależało na zbliżeniu się z Turcją, aby otrzymać na swą korzyść cały szereg koncesyj, w znacznej mierze uniemożliwiających Grecji konkurencję z Włochami. Już przed zawarciem traktatu wersalskiego Włochy zaczęły w tej mierze konferować z nacjonalistami tureckimi.

Te względy konkurencyjne zadecydowały o stanowisku Włoch w konflikcie grecko-tureckim i tu należy szukać klucza sytuacji. Nader charakterystycznym jest w danym wypadku fakt, że w sprawie grecko-tureckiej p. Schanzer — w przeciwieństwie do swego poprzednika, bardziej samodzielnego hr. Sforzy, w znacznej mierze ulegający sugestjom angielskim — wyemancypował się całkowicie z ciążącego na nim stale wpływu p. Lloyd Georgea. Dyplomacja włoska dała do zrozumienia na »Downing Street«, że będąc nadal gotową do popierania polityki angielskiej we wszystkich niemal sprawach międzynarodowych, musi jednak zająć stanowisko odrębne, gdy polityka angielska staje w sprzeczności z żywotnemi interesami Włoch.

Zresztą polityka Włoch w sprawie grecko-tureckiej stoi w bliskim związku z ogólną, stale antybałkańską polityką Włoch. Łączy się więc tu polityka antygrecka ściśle z antyjugosłowiańską. Stosunki zaś między Włochami a Jugosławją są, pomimo przejściowych polepszeń, stale bardzo naprężone, jakiegokolwiek »modus vivendi« nie znaleziono i znaleźć nie można, zbyt głębokie bowiem i zbyt zasadnicze są sprzeczności interesów między obydwoma krajami.

I tu właśnie znajduje się **punkt styczny między naszą a włoską polityką zagraniczną.** Włochy bowiem obawiają się Wielkiej Rosji, jako czynnika stale popierającego państwa słowiańskie na Bałkanach, nasze zaś obawy wobec Wielkiej Rosji zbyt są zrozumiałe. W tym więc punkcie wytyczne hasła zagranicznej polityki Włoch brzmieć będą »unisono« z naszemi.

Temps o Galicji wschodniej

„Temps", omawiając sprawę wschodniej Galicji, oświadcza, iż **nie sposób poważnie kwestjonować prawa Polski do tego obszaru.** Od kilku lat — pisze „Temps" — nikt inny, tylko właśnie **armja** polska przywróciła i utrzymywała porządek na tem terytorjum, nikt inny, jak właśnie administracja polska zabezpieczyła dwom miljonom ludności tego obszaru dobrodziejstwa normalnej egzystencji. Przy pomocy właśnie polskich zasobów i środków mógł być zabezpieczony rozwój ekonomiczny i moralny tego kraju. **Osiągnięte w ten sposób rezultaty,** łącznie z argumentami historycznemi, w zupełności usprawiedliwiają **reintegrację „de iure" tej prowincji w ramy państwa polskiego.**

W dalszym ciągu „Temps", nie szczędząc pochwał, przedstawia statut samorządowy dla Galicji wschodniej i oświadcza, że statut ten — jak się zdaje — zabezpiecza Rusinom w zupełności wszystkie warunki polityczne i religijne, o ile tylko da się to pogodzić z bezpieczeństwem państwa polskiego. Statut ten, stanowiący dowód szczerego liberalizmu i poczucia sprawiedliwości, w zupełności usprawiedliwia zaufanie, jakie w państwie polskiem mogą pokładać mocarstwa, jak i powrócone na jego łono prowincje, a zarazem ułatwia w ten sposób rozwiązanie tego drażliwego problematu, w sensie jak najlepszego zabezpieczenia zarówno pokoju wewnętrznego, jak i pokoju powszechnego.

Na wielką pochwałę zasługuje sobie Polska za to, że w ten sposób, w duchu istotnie liberalnym dąży do konsolidacji swej niepodległości wśród niezliczonych trudności, do których między innemi należy polityczna i administracyjna reorganizacja państwa, polegająca na tem, aby na miejscu dawnych gnębicielskich metod byłych okupantów, postawić metody narodowe polskie.

Z nowej beletrystyki

(Karol Irzykowski: „Z pod ciemnej gwiazdy". Nowele. Łódź. Nakład Księgarni Polskiej. — Helena Filochowska: „Historja jednej nocy". Nowele. Warszawa — Kraków. Gebethner i Wolff. „Sztylet". Powieść. Warszawa—Kraków. Gebethner i Wolff. Wydanie drugie).

Najnowsza beletrystyka nasza przebywa w ostatnich latach ciekawą drogę ewolucji. Od realizmu i naturalizmu przechodzi zwolna do nowych zagadnień i nowych form, w których przebłyskują drogi przebytych doświadczeń, związanych z zagadkami bytu, problemami życia i śmierci, metafizyką istnienia. Tło psychologji i najbardziej rozbujałej fantazji, przechodzącej w granice wizyjności, uczuciowość, sięgająca granic ekstazy, a wszystko razem ujęte w formy ironji, satyry i dowcipu, jakaś odrębna filozofja, będąca wypadkową głębokich przemyślań, cechują ten nowy rodzaj w dziedzinie literatury pięknej, sięgającej do dna życia i jego praźródeł, usiłującej wydobyć na jej użytek nowe, zgoła nieznane poprzednikom błyski myśli i refleksyjności. Chcąc ten nowy rodzaj wynurzeń zrozumieć, trzeba myślą przebiec całą drogę ewolucji duchowej, ominąć wszelką banalność myśli, wybłyski spłowiałej fantazji twórców minionej doby, stanąć na stanowisku filozofji najnowszego pokolenia, szukającego nowych świeżych źródeł natchnienia, nowych wrażeń i nowych sposobów ich uzewnętrznienia.

Mamy już w najnowszej literaturze kilku wybitnych przedstawicieli tych nowych dróg wyzwolonej myśli i zmodernizowanych form. — Trudno przewidzieć dzisiaj, czy te nowe formy wypowiedzenia się pewnej kategorji reformatorów znajdą szersze echo u ogółu, czy ten ogół uzna je za swoje i uprawnione. W każdym razie są one etapem myśli rozwojowej w pochodzie kultury, są emanacją ducha współczesności, wyłaniającego się głosu dla siebie i odpowiadającego pewnym kierunkom i pożądaniom najnowszej myśli i dlatego obowiązkiem jest zarejestrować je, jako dorobek pokolenia, kroczącego w świty nowych ideologij.

Karol Irzykowski, twórca »Pałuby«, jest niewątpliwie jedną z najsilniejszych i najoryginalniejszych indywidualności pisarskich. Posiew ironicznego spojrzenia na świat i jego zjawiska, na formy współczesnego bytowania, jaki rozsiał szeroko w pierwszem swojem dziele, które tyle namiętnych a bezprzykładnie sprzecznych wywołało sądów, spowodował reakcję na niwie naszej beletrystyki. Ogół niezrozumiał na razie intencyj nowatora, przemawiającego dość groteskową satyrą, wydrwiwającego ustalone prawdy, — ale po pewnym czasie rozległ się odzew, który zaświadczył, że śmiały pisarz uderzył w tony, dla których grunt nie był zupełnie nieprzygotowanym. Poszedł w ślad za nim drugi pokrewny mu duchem, treścią myślową, Berent, a po nim cały szereg innych od Kadena-Bandrowskiego do najmłodszego i najbłyskotliwszego w metodzie interpretowania zjawisk, Stefana Grabińskiego. Stanęła szkoła modernistów w beletrystyce — a ojcostwo jej w znacznej mierze jest udziałem autora »Pałuby«.

Ogłoszony świeżo tom nowel »Z pod ciemnej gwiazdy«, jest dalszem ogniwem myśli refleksyjnej Irzykowskiego. W cyklu zawartych tu obrazów i fantazyj, odnaleźć można wpływy Allana Edgara Poego, E. T. A. Hoffmana, fantazyjność Wellsa, poezję refleksyjną Rabindranata Tagore, bujny lot wyobrażeń Żuławskiego — a wszystko to razem stapia się u Irzykowskiego w jakąś chromatyczną gamę przedziwnych, miejscami niesamowitych obrazów, rapsodów nowelistycznych, fantazyj gorączkowych, które określić i zdefinjować nie jest rzeczą łatwą i o których konkretne pojęcie dać może tylko refleksyjne ich odczytywanie.

Od fantazji »Wielki jeździec«, wprowadzającej wizję jakiegoś nowoczesnego Farysa, pędzącego na oślep na apokaliptycznym rumaku w otchłań niebytu, do na wskróś realistycznej satyry »Kowadło Morda« — przesuwa się szereg kalejdoskopowych obrazów satyryczno-groteskowych; wyzywających do walki wszelkie przesądy, grzmiących biczem zjadliwej miejscami granic cynizmu literackiego, sięgającej ironji. Ale wszędzie pod tą rubaszną, pozornie zjadliwą i gorzką formą, tkwi głębokie uczucie, wylewające się akordem lirycznych dygresyj i uczuciowego zabarwienia, jak tego przykładem dwie końcowe, przepiękne nastrojem idylle miłosne »Melodja Janki« i »Niepokalane poczęcie«.

Obrazki Irzykowskiego są z rodzaju tych, których streścić, ani opowiedzieć nie podobna, trzeba się w nie wmyśleć, w świat obserwacji przenieść uczuciem autora i z nim razem przeżyć i przecierpieć. Są to poematy prozą, dostępne epikurejczykom myśli — żłobiącej trwałe drogi pochodu współczesnej beletrystyki, a znaczenie ich da się dopiero w przyszłości zmierzyć wpływem ich na współczesne pokolenie.

*

Talentem na wskróś oryginalnym o własnej wyrazistej fizjognomji, rozporządzającym rozległą skalą uczuciowości, a na wskróś kobiecym w metodzie ujmowania i oceny zjawisk życiowych — odczuwającym w pełni piękno życia i jego ułudy, wyrafinowanie kultury i bolesne rozczarowania życia — jest Helena Filochowska.

W poważnym dorobku jej twórczości, której etapami rozwojowemi były trzy tomy nowel (»Czarne łabędzie«, »Kobieta w masce« i »Historja jednej nocy«) oraz dwie powieści (»Macierzyństwo« i »Sztylet«), droga rozwoju talentu autorki rysuje się bardzo wyraziście.

Talent to w pierwszym rzędzie nawacyjny, oparty o rozległą skalę obserwacji niesłychanie subtelnej i wrażliwej — rozporządzający dużą fantazją, opartą o podkład głębszej kultury. Skłania się ona raczej do realizmu w metodzie ujmowania zjawisk życiowych, zatrzymując się nad niemi przelotnie krótko, zawsze z refleksem krytycyzmu lub dojmującej ironji. — Charakterystyczną cechą tegoż jest nierówność miary, z jaką autorka kształtuje swój pogląd na swych bohaterów. Od bezkrytycznego samouwielbienia do brutalnego potępienia wprowadzanych postaci i bohaterów, studjować można całą skalę stopniowania i osłabiania energji w wyładowaniu pisarskiego temperamentu autorki. Pióro jej bogate, lśniące opalową grą słów, zwłaszcza w opisach piękna kobiecego ciała w uzewnętrznianiu kobiecej psychy — rywalizować może formą słowa z najwybitniejszymi koryfeuszami powieści.

W metodzie pisarskiej jest autorka nowelistką czystej krwi. Taką dały nam poznać i ustaliły jej stanowisko wśród kobiet piszących dwa pierwsze tomy jej utworów. Ogłoszony obecnie tom nowel, p. t. »Historja jednej nocy«, stwierdza to w zupełności, wykazując ustalony profil autorki zarówno w sposobie krytycznego oceniania zjawisk życiowych, jak i w formie skrystalizowanej słowa, sięgającej niekiedy wyżyn wysokiego kunsztu. Skala tematów i obserwacyj Filochowskiej jest bardzo rozległą. Wyobraźnia jej szybuje po najróżnorodniejszych dziedzinach życia, zbiera wszelakie typy, konstruuje najnieprawdopodobniejsze kontrasty, przerzuca się ze zdumiewającą łatwością ze świata oderwanych tęczowych marzeń w świat brutalnie realny i na tle tych motywów haftuje wytworne w formie sielanki, elegje miłosne, tragiczne epizody i miłosne ekstazy zakochanych Pierrotów i czarujących Colombin.

Taką kameleonową treść niesie nam zbiorek »Historja jednej nocy«, w którym, jak w wykwintnej bransolecie tkwi kilka drogocennych klejnotów nowelistycznych, osnutych na refleksjach wspomnień i przeżyć, oraz obserwacyj, zdejmowanych w podróżach, lub reminiscencjach świata klasycznego. Takiej noweli jak „Gałązka dzikiej róży" — refleksu wspomnień z Capri, rzuconych na tło historji okrutnego Tyberjusza, mordującego swe ofiary na skałach wyspy — nie powstydziłby się niejeden z pierwszorzędnych nowelistów. W noweli »Uśmiech markiza« pierwiastek uczuciowy wysuwa się na plan pierwszy, w wytwornie skonstruowanym opowiadaniu o wrażliwym chłopcu, który ratując rannego rewolucjonistę, ułoż

Listy słowiańskie

Z Czechosłowacji, w końcu września.

(Czechy w stosunku do zagranicy. — Wydawnictwa i publikacje propagandy. — Wielkie plany ekonomiczne).

Przypomniałem sobie zdanie jednego z naszych wybitnych polityków, który twierdził, że nam niepotrzebne bliższe stosunki z narodami słowiańskiemi, bo „czegóż my się od nich nauczyć możemy?" Wykazywałem mu, że wiele, nawet od takiego małego narodu, jak Słowieńcy w Krainie, ale go nie przekonałem. Było to przed wielką wojną. Czyby dziś był tegosamego zdania — wątpię.

Warto przypatrzyć się tylko Czechom, już nie w niedalekiej przeszłości, jak wcześnie pomyśleli o sobie, jak zręcznie postarali się u ententy o zatwierdzenie planów i jak konsekwentnie (bez plebiscytów!) zagarnęli pod swoje rządy nawet obce plemiona, byle mieć obszar większy. A czynili to nie wytrawni dyplomaci, nie wysoko urodzeni lub utytułowani politycy, bo Czesi, to naród demokratyczny; czynili to synowie mieszczan lub wieśniaków, zajmujący skromne stanowiska lekarzy, adwokatów, a co najwyżej profesorów uniwersytetu. W tej pracy przyświecała im zgoda w imię miłości ojczyzny; partyjnych walk tam nie było o partyjne lub osobiste interesy... Jak rozpoczęli, tak i dalej pracują. Zagranica jest przez nich szczegółowo informowana o wszystkiem i dlatego Czechosłowacja zdobyła zaufanie nawet na rynkach pieniężnych.

Wspominaliśmy już dawniej o wydaniu „Ročenki", która była rodzajem almanachu i rocznika sprawozdawczego z dwuletniego istnienia Czechosłowacji. Nie wchodzimy w meritum rzeczy, czy wszystko, co tam podano, jest zgodne z rzeczywistością. Ale, jeżeli podobna księga pojawi się jeszcze w języku francuskim lub angielskim i ma na sobie cechę choćby półurzędową, sfery polityczne i koła interesowane opierają się na tym materjale i cytują go, gdzie potrzeba. Poza przygodnemi publikacjami wychodzi stale tygodnik „Gazeta praska" po francusku i po angielsku, informująca o stosunkach politycznych wewnętrznych i ekonomicznych.

Izba handlowo-przemysłowa praska założyła „Hospodarską jednotę" i wydaje miesięcznik „Zprawy hosp. jednoty". Co się tam znajduje?

Otóż przedewszystkiem bezpłatne informacje o stosunkach handlowych, zdolności kredytowej firm, warunkach wywozu i przywozu, o cłach wywozowych i przywozowych w Polsce, Rosji, Królestwie jugosłowiańskiem i Bułgarji. Ułatwiają interesentom stosunki z odbiorcami w innych państwach słowiańskich, zwracają uwagę na dostawy państwowe, polecają pierwszorzędne firmy zagraniczne do zastępstwa interesów słowiańskich, pośredniczą w wymianie towarów, podając oferty czeskie i notując oferty zagraniczne.

Szczególną uwagę zwrócili na „Wschód słowiański" (Rosję, Ukrainę, Bułgarję), nie spuszczając z oka i Litwy i Łotwy. Mapka, wydrukowana na okładce, wskazuje czerwonemi strzałkami, dokąd i jaką drogą dostać się pragnie handel czeski. — Plany są bardzo dalekie; niestety z wielkim wschodem słowiańskim mogą się komunikować tylko przez Polskę, z południem tylko przez Węgry. Czy to nie zastanawia i nie pobudza do pewnych politycznych refleksyj? Czy nasi politycy wyczują stąd właściwe drogowskazy? (rz).

Listy z prowincji

(Korespondencja „N. Ref.").

Nowy Sącz, 2 października.

Nareszcie jesteśmy po sezonie letniskowym. Obwieścił nam to wczorajszy komunikat krakowskiej dyrekcji kolei, donoszący o wstrzymaniu z dniem dzisiejszym ruchu pociągów pospiesznych na linji Warszawa—Krynica i z powrotem.

Właściwie sezon ten nie istnieje już od co najmniej połowy września, jeżeli nie wcześniej, w polowej warunkach kąpieliskach i klimatycznych, położonych wzdłuż szlaku Nowy Sącz—Muszyna—Krynica, goście bowiem rozjechali się stamtąd do domów, nie mogąc użyć dostatecznie wygód i przyjemności, połączonych z pobytem w letniskach z najrozmaitszych powodów, a przedewszystkiem wskutek niekorzystnych i częstych zmian atmosferycznych.

Za to jednak mieszkańcy grodu nowosądeckiego mogą sobie odtąd dowoli używać na wielu dotychczas stale brakujących artykułach spożywczych — notabene, o ile ich stać na to pod względem materjalnym. W pierwszej linji oczywiście panowie masarze łaskawie raczą nam od kilku tygodni na nowo używać swoich „drogocennych" wyrobów, w rodzaju szynki, kiełbasy „prawdziwej" i t. p. smakołyków. Również panowie rzeźnicy tutejsi, nie mając odbytu na targach letniskowych, stali się nieco łaskawsi dla stałych odbiorców miejscowych. Słowem, powodzi nam się przewybornie. Bo proszę tylko zważyć. Bochenek chleba, niespełna 2 kg., kosztuje tylko 600 Mkp., 1 kg. mięsa wołowego 700 Mkp., 1 kg. masła około 4.000 Mkp., 1 kg. szynki 3.000 Mkp. cukier 1.000 Mkp., 100 kg. pszenicy 30.000 Mkp., 100 kg. żyta 24.000 Mkp. i t. d. Ceny, jak widać, bajeczne, a jednak przywykli w ostatnim czasie do nienormalnego wzrostu cen targowych wskutek dewaluacji pieniądza, nie narzekamy zbytnio, w duszy Bogu dziękując, że artykułów niezbędnych nie brak, że można je dostać co prawda za „wszelką" cenę.

Ktoby się jednak zbytnio przejmował takiemi marnościami, jak drożyzna, braki aprowizacyjne i kłopoty finansowe przy zakupach zimowych, temu przyświeca dziś nadzieja na lepszą przyszłość w związku z rozpoczętym na dobre ruchem wyborczym.

Wszakże obywatel każdy, kraj i porządek wewnętrzny miłujący, świadom wielkiego obowiązku, jaki ma do spełnienia przy akcie wyborczym w dniu 5 listopada b. r., pociesza się nadzieją, że Sejm przyszły wyrówna wszelkie nierówności i dolegliwości nasze, wprowadzi tak bardzo potrzebny naszemu państwu ład i porządek w każdej dziedzinie.

Stąd zebrania i konwentykle, jawne i poufne, całego szeregu stronnictw i grup politycznych, zdają się wyjęte, by „wydobyć" z okręgu 44 możliwie największą ilość posłów, a w ostateczności bodaj... jednego. Obok stronnictw dawnych, jak: P. S. L., P. P. S., Z. L. N. i t. p., obdarzone zostało miasto nasze nową „frakcją" pod niezbyt jasnem mianem: „Związku proletarjatu miast i wsi". Nowość tę mamy do zawdzięczenia miejscowym wielbicielom teorji leninowskiej, którzy, nie tracąc animuszu, wydają odezwy do ludności, w których atakują wszystkie stronnictwa od prawicy do lewicy i wzywają do głosowania na komunistów. A wszystko odbywa się jawnie! Rzecz inna, że garstce komunistów chodzi tylko o to, by przy wyborach zrobić przegląd liczebny sił. Będzie to także dobrą wskazówką na przyszłość dla władz naszych, jak i co czynić należy, aby akcję przeciw państwową unicestwić i uniemożliwić. Trzeba tylko, by władze wreszcie zechciały spełnić ten ciążący na nich obowiązek. **Z. Or.**

...samią go z markizem, oglądanym na starej miniaturze. Nowele »Kotara« i »Przybłęda« zalecają się artystyczną budową fabuły, »Kniaź Lebiediew« błyskotliwym realizmem, rzuconym na tło aktualnego epizodu z czasów degasującego grasowania czynownictwa rosyjskiego w Warszawie.

O ile pierwsza w latach wojennych ogłoszona powieść autorki p. t. »Macierzyństwo«, pod względem budowy i wiązania akcji pozostawiała nie jedno do życzenia, o tyle powieść p. t. »Sztylet«, ukazująca się w okresie niespełna roku w drugiem wydaniu, przekonywa, że i w sferze powieści talent p. Filochowskiej wypowiedzieć się umiał w pełni swoich możliwości, dając całość zwartą, plastyczną i wysoce artystyczną. W budowie tego utworu, który ma formę pamiętnika pięknej, zawiedzionej przez życie malarki, przeważa metoda epizodów i one to są podstawą do oceny tego utworu niesłychanie zajmującego w treści i w rozdzwaniu przeżyć bohaterki, która ma wszystkie cechy nowożytnego typu kobiety wyobcowanej o przerafinowanej kulturze, wtłaczanej przez los w mury życia i uczucie bezdroża, zmagającego się w dziedzinie piękna i uczuciowości. »Sztylet« jest dziełem talentu dojrzałego do swych form, dającego w szeregu doskonałych obrazów wielką różnorodność wrażeń — od melancholji do szarpiącego nerwy realizmu, od uczuciowości do dojmującej satyry — a bogactwo motywów i środków ich uplastycznienia, wykwintna skala cieniów i świateł w malowaniu przeżyć i postaci, głęboka szczerość, są niewątpliwie zaletami twórczości p. F., którą autorkę zasłużone powodzenie jej dotychczasowych utworów niewątpliwie zobowiązuje. **W. Pr.**

Ruch wyborczy

PREKLUZYJNE TERMINY WYBORCZE.

Wedle rozporządzenia ministerstwa spraw wewnętrznych, ustalone zostały prekluzyjne terminy wyborcze, z których podajemy tutaj następujące:

Dnia 6 października. Ostateczny termin wnoszenia reklamacyj do obwodowych komisyj wyborczych przeciwko pominięciu w spisie lub wpisaniu kogokolwiek nieuprawnionego.

Jeneralny komisarz wyborczy ogłasza w „Monitorze Polskim" państwowe listy kandydatów.

Zgłaszanie okręgowych list kandydatów:

Dnia 12 października. Ostateczny termin zgłaszania sprzeciwów przeciwko reklamacjom o wykreślenie ze spisu.

Dnia 14 października. Kandydaci z list okręgowych składają na ręce przewodniczącego okręgowej komisji wyborczej oświadczenia o zgodzie na ubieganie się o mandat, oraz stwierdzenie, że kandydat uważa się za obywatela państwa polskiego i że wedle swej najlepszej wiedzy posiada bierne prawo wyborcze. Pełnomocnicy okręgowej listy kandydatów składają na ręce przewodniczącego okręgowej komisji wyborczej oświadczenie o przyłączeniu listy okręgowej do listy państwowej.

Dnia 16 października. Obwodowe komisje wyborcze przesyłają okręgowym komisjom wyborczym dwa egzemplarze spisów wyborców.

Dnia 20 października. Obwodowe komisje wyborcze przyjmują napływające sprzeciwy przeciwko wykreśleniu ze spisu wyborców i przesyłają je dodatkowo do okręgowych komisyj wyborczych.

Dnia 24 października. Okręgowe komisje wyborcze dostarczają obwodowym komisjom wyborczym afiszów z listami kandydatów, celem rozplakatowania.

Dnia 26 października. Okręgowe komisje wyborcze przesyłają obwodowym komisjom wyborczym dwa egzemplarze ostatecznie zatwierdzonego spisu właściwym naczelnikom gmin.

Dnia 30 października. Przewodniczący obwodowych komisyj wyborczych wykładają ostatecznie zatwierdzony spis wyborców do publicznego przeglądu.

Dnia 3 listopada. Ostatni dzień powtórnego wyłożenia spisu wyborców.

Dnia 5 listopada. Głosowanie do Sejmu.

Dnia 12 listopada. Głosowanie do Senatu.

Dnia 13 listopada. Posiedzenie okręgowej komisji wyborczej w celu ustalenia wyniku wyborów do Sejmu.

Dnia 20 listopada. Posiedzenie okręgowej komisji wyborczej w celu ustalenia wyboru do Senatu.

OKRĘGOWE LISTY WYBORCZE W KRAKOWIE.

Na ręce prezydenta sądu dra Panka, przewodniczącego komisji wyborczej na okręg Nr. 42 **powiat Kraków**, wniesiono dotychczas następujące listy kandydatów do Sejmu:

Polskie stronnictwo **»Wyzwolenie i Lewica ludu«**: 1) Jan Tabor, b. poseł, 2) Józef Sanojca, 3) Tomasz Karkawski, 4) Józef Kotnis, 5) Tomasz Kita, 6) Wincenty Opyrchar, 7) Władysław Rachtan, 8) Jan Gajkowski, 9) Jan Stanek, 10) Walenty Osuch, 11) Andrzej Bednarczyk, 12) Józef Jarosz, 13) Dr Leon Ozałowicz, 14) Józef Dobrek, 15) Kazimierz Dziedzic i 16) Tomasz Sarwa.

Związek narodowy żydowski: 1) Dr Ozjasz Thon, poseł, 2) Jescheskel Lewin, 3) Pinkus Lewek, recte Leib Buchwajc, 4) Mordka Leib Thalerman, 5) Hirsch Sternberg i 6) Dr Maurycy Goldberg.

Polska Partja Socjalistyczna: 1) Ignacy Daszyński, 2) Zygmunt Żuławski, 3) Piotr Chałupka, 4) Jan Nosal, 5) Władysław Głowacki, 6) Jan Paliwoda, 7) Andrzej Adamczyk i 8) Michał Adamczyk.

Lista **popularna Zagłębia chrzanowskiego:** 1) Dr Maurycy Bribram i 2) Jan Paliwoda.

Lista **ziemi krakowskiej:** 1) Jakób Hodur, kier. szkoły w Zabierzowie.

Lista **komunistyczna:** 1) Tomasz Dąbal, 2) Józef Dyja, 3) Józef Paszta, 4) Jan Szczepka, 5) Franciszek Tylek, 6) Antoni Tuchowski, 7) Antoni Trzowiczek i 8) Feliks Zagański.

Polskie Stronnictwo Ludowe, lewica: 1) Karol Waligóra, wójt z Woli Justowskiej, 2) Wład. Domagalski, 3) Leon Ryński, 4) Jan Stępek, 5) Ludwik Stochalski, 6) Tomasz Stokłosa, 7) Jan Bieroń, 8) Franciszek Litwicki, 9) Jan Skowron.

Unja Narodowo-Państwowa: 1) Dr Jan Kanty Steczkowski, b. minister, 2) Dr Stefan Skrzyński, wł. dóbr, 3) Roman Mayzel, 4) Michał Grutkiewicz, 5) Franciszek Ziemba, 6) Józef Czapik i 7) Jan Pieczara.

Polskie Stronnictwo Ludowe: 1) Wincenty Witos, 2) Jan Gawlikowski, 3) Włodzimierz Tetmajer, 4) Władysław Baruch, 5) Józef Ostachowski, 6) Józef Ciuba, 7) Franciszek Prochownik, 8) Wojciech Blitek, 9) Jan Bugajski, 10) Mikołaj Żertka, 11) Franciszek Spóla, 12) Franciszek Sakwak, 13) Marjan Flasiński.

Niezależni rolnicy włościanie z Wyciąż: 1) Franciszek Wójcik, poseł.

Chrześcijański Związek Jedności Narodowej: 1) Tadeusz Tabaczyński, poseł, 2) Józef Matłosz, 3) Stanisław Bac, 4) Jan Ziętek, 5) Antoni Konior, 6) Jan Kądziołka i 7) Kazimierz Koczur.

Stronnictwo Woli Ludu: 1) Franciszek Olas, małorolnik, 2) Jan Mandecki, 3) Jan Widena.

Narodowa Partja Robotnicza: 1) Karol Kornicki, 2) Albin Bobrowski, 3) Dr Stan. Klimecki, 4) Stanisław Liess, 5) Jan Mleko, 6) Stanisław Langer, 7) Karol Chruścicki, 8) Jan Nowak, 9) Walery Dąbrowski.

Ponadto zgłoszone zostały dotąd 3 listy »bezpartyjne«, każda z jedną kandydaturą, a mianowicie: Józef Gut z Libiąża w., Mikołaj Dolina z Zelkowa i Ignacy Bartosik z Młoszowej.

Do Senatu w okręgu województwa krakowskiego zgłoszono dotąd następujące 4 listy:

Polskie Stronnictwo Wyzwolenie i Lewica ludowa: 1) Antoni Styla, 2) Dr Michał Janik, 3) Jan Zając, 4) Michał Biel, 5) Józef Gielata, 6) Franciszek Okruta, 7) Józef Chmura, 8) Marcin Forycciarz, 9) Jan Wrona i 10 Antoni Król.

Polska Partja Socjal.: 1) Jan Englisch, 2) Dr Daniel Gross, 3) Adam Matejko, 4) Dr Wiktor Balanda, 5) Dr Wiktor Kuźniar, 6) Antoni Broszkiewicz i 7) Jan Jaworski.

Polskie Stronnictwo Ludowe, lewica: 1) Dr Szymon Bernadzikowski, lekarz z Brzeska, 2) Franciszek Ptak, 3) Józef Krupnik, 4) Szymon Przybyło, 5) Leon Gajewski, 6) Stanisław Stącze i 7) Jan Biernat.

Chrześc. Związek Jedności Narod.: 1) Ks. Dr Adam Sapieha, książę biskup krakowski, 2) Dr Emil Godlewski, prof. uniwersytetu w Krakowie, 3) Inż. Aleksander Adelman, prezes Kongregacji kupieckiej w Krakowie, 4) Michał Marek, rolnik, b. poseł na Sejm w Łodygowicach, pow. Żywiec, 5) Dr Stanisław Rowiński, adwokat w Krakowie, 6) Stanisław Połaczek, dyrektor szkoły w Krzeszowicach, pow. Chrzanów, 7) Wincenty Pilch, rolnik, b. poseł sejmowy w Dołuszycach, pow. Bochnia, 8) Leon Krobicki, em. inżynier rządowy w Zakopanem, pow. Nowy Targ.

LISTY WYBORCZE NA MIASTO KRAKÓW.

Na ręce przewodniczącego komisji wyborczej okręgu Nr. 41 na **Kraków-miasto**, prezesa dra Szwarcenberg-Czernego, wpłynęły prócz wczoraj przez nas podanych, jeszcze następujące listy kandydatów do Sejmu:

Narodowa Partja Robotnicza: 1) Karol Kornicki, urz. poczt., 2) Dr Stanisław Weinor, prof. gimn., 3) Dr Stan. Klimecki, adwokat, 4) Emanuel Hohenauer, emer. jenerał, 5) Marja Wojnarowa, żona przemysłowca i 6) Franciszek Cichy, kierownik parowozów P. K. P.

Komitet obywatelski: 1) Jan Surówka, szewc, 2) Wincenty Wodzinowski, art. malarz.

Komitet wyborczy **niezależnych socjalistów:** 1) Dr Bolesław Drobner, 2) Stanisław Żuwała, kolejarz, 3) Janina Bierońska, urzędniczka pryw., 4) Karol Kurowski, murarz, 5) Tadeusz Łopatowski, metalowiec i 6) Marjan Czeluśniak, buchalter.

Związek pracy: 1) Piotr Górka, krawiec.

Dzisiaj spodziewane jest wniesienie listy Unji Narodowo-Państwowej, Chrześc. Jedn. Narodowej, Sjonistów, Inwalidów, a nadto urzędników.

W piątek, jak wiadomo, upływa o godz. 8 wieczorem termin wnoszenia reklamacyj co do spisu wyborców i termin wnoszenia list kandydatów do Sejmu i Senatu.

Do dnia 4 bm. włącznie wpłynęło 5900 reklamacyj. W kilka dni po rozpatrzeniu reklamacyj, będą uzupełnione spisy wyborców ponownie wyłożone w lokalach komisyj wyborczych do przeglądu, dla tych, którzy wnieśli reklamacje.

LISTA P. P. S. W NOWYM SĄCZU.

Imieniem P. P. S. zgłoszono w Nowym Sączu do Sejmu następującą listę:

1) Dr Zygmunt Marek, adwokat, b. poseł, 2) Juljan Smulikowski, wiceprezes Związku nauczycielstwa powszechnego w Polsce, b. poseł, 3) Klemens Tatara, górnik z Wieliczki, 4) Antoni Broszkiewicz, profesor szkoły powszechnej w Nowym Sączu, 5) Jan Ptak, rolnik w Woli Batorskiej, pow. Bochnia, 6) Franciszek Bielat, robotnik warsztatów kolejowych w Nowym Sączu.

LISTA PAŃSTWOWA „CENTRUM POLSKIEGO"

Lista państwowa Nr 12 bloku „Centrum Polskie" obejmuje następujących kandydatów do Sejmu: 1) Skulski Leopold, poseł, b. prezydent ministrów, 2) Ponikowski Antoni, profesor, b. prezydent ministrów. 3) Stefczyk Franciszek, dyrektor centralnej Kasy Spółek rolniczych. 4) Bliziński Wacław, ks., poseł. 5) Maj Andrzej, wicemarszałek Sejmu. 6) Latinik Fr. Ks., jenerał dywizji. 7) Piechota Szczepan, poseł. 8) Zarański Jan, profesor Akademji górniczej. 9) Zagórówna Pelagja, działaczka społeczna. 10) Waliszak Józef, rolnik, poseł. 11) Popławski, dr praw, rolnik. 12) Wojdaliński Ryszard, poseł. 13) Targowski Józef, dyrektor departamentu spraw zagranicznych. 14) Starkiewicz Szczęsny, ks., poseł. 15) Staszyński Stanisł., poseł. 16) Gralewski Jan, ksiądz, wizytator szkół. 17) Kożuchowski Józef, urzędnik państwowy. 18) Trzeciński Juljusz, poseł. 19) Świtała Idzi, poseł. 20) Madej Jan, ks., poseł. 21) Moczydłowska Marja, poseł. 22) Łażęcki Mikołaj, urzędnik C. T. R. 23) Opala Władysław, poseł. 24) Widomski Stanisław, inżynier. 25) Siециński Józef, redaktor „Głosu Ludu". 26) Pepłowska Ewelina, nauczycielka. 27) Krzysztojerski Józef, poseł. 28) Brzostowski Stanisław, poseł. 29) Pręgowski Piotr, dr, lekarz. 30) Knothe Bronisław, profesor. 31) Kauzik Stanisław, urzędnik państwowy. 32) Sokalski Włodzimierz, sędzia Sądu Najwyższego. 33) Dziennicki Stanisław, ks., poseł. 34) Supiński Wiktor, dr, adwokat. 35) Krzyżanowski Tadeusz, rolnik z Wołynia. 36) Kociatkiewiczowa Janina, działaczka społeczna. 37) Heurich Jan, b. minister kultury i sztuki. 38) Mrożewski Leonard, poseł. 39) Dziewanowski Zygmunt, adwokat. 40) Sędzimir Zygmunt, ks., poseł. 41) Kądzierski Apolonjusz, artysta-malarz. 42) Matakiewicz Antoni, poseł. 43) Jarecki Władysław, dr, dyrektor szkoły. 44) Majerowicz Feliks, prawnik. 45) Nowak Stanisław, lekarz. 46) Buczny Franciszek, poseł. 47) Potoczek Jan, poseł. 48) Wigura Jan, adwokat. 49) Żebrowska Wiktorja, przełożona kursów pszczelarsko-ogrodniczych. — Następnie na 64 miejscu jest Zmitrowicz Józef, poseł, na 66 Szadurski Wacław, poseł, na 67 Pawlikowski Antoni, dyrektor banku, na 70 Paszkowski Józef, dyrektor Archiwum państwowego.

KANDYDATURY NA WILEŃSZCZYŹNIE.

Wilno, 5 października (AW). Na liście Centrum okręgu święciańskiego kandydować będzie były prezydent ministrów Ponikowski, w okręgu zaś wileńskim Centrum listy nie zgłosi. Chrześcijański Związek Jedności Narodowej na liście kandydatów do Sejmu w okręgu wileńskim postawi na pierwszem miejscu byłego posła Zwierzyńskiego, w okręgu święciańskim natomiast powyższy Związek własnej listy nie zgłasza. P. P. S. w okręgu wyborczym wileńskim zgłasza listę z p. Stanisławem Pławskim na czele. W okręgu święciańskim P. P. S. listy nie zgłosi.

LISTA POLSKIEGO BLOKU PRACY.

Warszawa, 5 października (Tel. wł.) »Polski blok pracy« wystawił w okręgu białostockim listę do Senatu, na czele której znajdują się: Lednicki, Niezabitowski, prof. Petrażycki.

LISTA N. P. R. DO SENATU.

N. P. R. zgłosiła z województwa warszawskiego następującą listę do Senatu:

Jan Jankowski, inżynier, b. minister pracy. Wawrzyniec Lisiecki, robotnik, poseł na Sejm. Ludwik Kulczycki, urzędnik ministerstwa pracy, profesor nauk społecznych. Ignacy Postolski, monter-elektrotechnik, poseł na Sejm. Juljan Szychowski, adwokat i notarjusz. Bruno Kudera, adwokat. Mateusz Dziurzyński, tokarz, b. poseł do Dumy. Witold Eichler, lekarz, prezes Rady miejskiej. Ignacy Sikora, prezes Związku metal. Z. Z. P. Stanisław Smerdzyński, dyrektor fabryki. Andrzej Kaczmarek, oficjalista fabryczny. Wacław Wojewódzki, inżynier, b. wiceprezydent miasta Łodzi.

KONFERENCJA PREMJERA NOWAKA Z RABINEM PERLMUTEREM.

Warszawa, 5 października (AW). Żydowski »Bund« donosi, iż konferencja premjera Nowaka z rabinem Perlmuterem wywołała w kołach ortodoksyjnych gwałtowny popłoch. Wielu rabinów, którzy dotąd nie zgadzali się z taktyką przywódców ortodoksów w kwestji mniejszości narodowych, oświadczyło kategorycznie, że zażądają zerwania bloku z Ukraińcami, Białorusinami, Niemcami itp. Delegacja z Chełmu zwróciła się do przywódców bloku z kategorycznem oświadczeniem, że tamtejsza ludność żydowska nie będzie popierała listy bloku, ponieważ na niej figuruje jako pierwszy Ukrainiec Wasilko.

ZJAZD WYBORCZY ROSJAN.

Warszawa, 5 października (PAT). Przed paru dniami odbył się w Brześciu zjazd wyborczy Rosjan. Postanowiono nie przyłączać się do bloku mniejszości narodowych.

Przyjazd premjera i ministrów do Krakowa

Kraków, 6 października.

Wczoraj o godz. 10 m. 10 wieczorem przyjechali z Warszawy do Krakowa prezydent ministrów dr Juljan Nowak i minister oświaty dr Kumaniecki i wiceminister Studziński. Przybycia dostojnych gości oczekiwali na peronie dworca: reprezentanci władz rządowych, a mianowicie wojewoda dr Gałecki, wicewojewoda Kowalikowski, starostowie dr Bal i Rawski, nadprokurator Czyszczan, prezydenci sądów Wolter, Panek, Pelc, Szwarcenberg-Czerny; kurator okręgu szkolnego Owiński z wizytatorem i dyrektorami szkół, rektor Natanson z prorektorem Estreicherem i dziekanem. Imieniem miasta przybyli prezydent Federowicz z wiceprezydentami Rollem, Wielgusem, Sarem i Bobrowskim, dalej jen. okręgu korpuśnego Czikiel, marszałek powiatu dr Skrzyński, inspektor szkół krakowskich Dobrzański, komendant policji okręg. Ladeberger, prezes dyrekcji kolejowej Prachtel-Morawiański, naczelnik stacji krakowskiej Polman, prezes syndykatów dziennikarzy krakowskich dr Beaupre z przedstawicielami prasy i wielu innych.

Z chwilą przybycia pociągu muzyka wojskowa odegrała hymn państwowy, poczem z pociągu wysiadł premjer Nowak, minister Kumaniecki i wiceminister Studziński. Po przywitaniu się z reprezentantami władz przeszedł premjer przed kompanją honorową, poczem po krótkiej rozmowie w salonie recepcyjnym z obecnymi, ministrowie odjechali do miasta.

Od Administracji

Celem uregulowania nakładu, prosimy o możliwie najwcześniejsze odnowienie prenumeraty. Warunki prenumeraty zamieszczone są w nagłówku dziennika.

KRONIKA

Kraków, 6 października.

NIEUSTANNE DESZCZE. Od kilku dni dokuczają nam nieustanne deszcze, które zamieniły ulice i chodniki miasta w istne bajora i kałuże. Na ulicach, gdzie chodniki są poniszczone, jak np. w ul. Grodzkiej, ciężko poprostu przebrnąć przez obszerne stawiki w niektórych miejscach.

Wczoraj rano pogoda zajaśniała na parę godzin, a udręczeni mieszkańcy nabrali otuchy, że deszczowe kąpiele skończą się nareszcie. Niestety koło południa począł mżyć „kapuśniaczek" i dotrwał aż do późnej nocy.

Ciągłe słoty wpłynęły niekorzystnie na niewykopane jeszcze kartofle, których zbiór opóźnia się z tego powodu.

WZROST DROŻYZNY. Z Warszawy telefonują nam: Komisja miejska do badania zmian kosztów utrzymania ustaliła, że wzrost kosztów utrzymania w stosunku do kosztów w miesiącu ubiegłym wynosi 18'80%.

Komisja miejscowa w Łodzi ustaliła, że koszty utrzymania dnia 1 bm. w porównaniu z cenami na 1 września wzrosły o 16'17%.

Wedle wykazu komisji w Lublinie koszty utrzymania w miesiącu wrześniu w stosunku do miesiąca sierpnia wykazały zwyżkę 15'47%.

Dzienniki poznańskie podają, że komisja statystyczna przy głównym inspektoracie pracy stwierdziła, że we wrześniu ceny artykułów pierwszej potrzeby w porównaniu z cenami w sierpniu wzrosły o 20'38%.

CENNIK RESTAURACYJNY I KAWIARNIANY. Stowarzyszenie gospodnio-szynkarskie w Krakowie wniosło wczoraj do magistratu celem zatwierdzenia, nowy cennik potraw i napojów w pierwszorzędnych restauracjach i kawiarniach.

Według tego cennika ma kosztować: rosół 100—150 mk., zupa 120—180 mk., sztuka mięsa z ziemniakami i sosem 450—550 mk., zrazy, sznycel, klops 450—550 mk., pieczeń wieprzowa z jarzyną 800—950 mk., flaczki, bigos myśliwski, płucka 350—400 mk., kotlet wieprzowy 900—1000 mk., kotlet wiedeński 800—900 mk., rozbratel 800—900 mk., befsztyk, steak 1000—1200 mk.

Cennik kawiarniany przedstawia się następująco: kawa biała z cukrem (1/3 litra) od 150—180 mk., kawa czarna z cukrem (1/3 litra) od 100—120 mk., herbata z cukrem (1/3 litra) 100—120 mk., mleko (1/3 litra) 100—110 mk., jajka względnie jajecznica — każdorazowe ceny targowe, więcej 50%. Porcja masła każdorazowe ceny targowe więcej 50%, pieczywo więcej 20%, woda sodowa 40 mk.

Zaznaczyć należy, że restauratorzy i kawiarze nie czekając, aż komisja zatwierdzi ich cenniki, wprowadzili już dawno owe ceny w życie, a obecnie pobierają nawet o wiele wyższe od proponowanych do zatwierdzenia.

PRZEDZIWNE PRAKTYKI MAGISTRACKO-CUKROWE. W dziennikach lwowskich czytamy komunikat tamtejszego miejskiego Zakładu aprowizacyjnego, głoszący, że z dniem 2 października rozpoczynają sklepy miejskie we Lwowie s p r z e d a ż c u k r u, zakupionego za p o ś r e d n i c t w e m m a g i s t r a t u k r a k o w s k i e g o, w cenie 740 Mkp. za 1 kilogram.

Cóż ma powiedzieć na to ludność Krakowa, pozbawiona cukru od szeregu dni? Zdumiewającą i rozczulającą wprost jest ta opieka magistratu krakowskiego nad ludnością Lwowa, podczas gdy ludność Krakowa skazaną jest na głód cukrowy, zgoła bezterminowy.

USTĄPIENIE DYREKTORA TEATRÓW MIEJSKICH W WARSZAWIE. Z Warszawy telefonują nam: Na dzisiejszem posiedzeniu magistratu miasta Warszawy przyjęto dymisję dyrektora teatrów miejskich p. Lorentowicza. Jako kandydata na to stanowisko wysunięto p. Teofila Trzcińskiego, dyrektora teatru miejskiego im. Słowackiego w Krakowie.

NIESZCZĘŚLIWY WYPADEK. Robotnik Józef Miton, lat 32, złamał wczoraj na ul. Lwowskiej lewą nogę przy wyładowywaniu pakunków z wozu. Pogotowie odwiozło nieszczęśliwego do szpitala św. Łazarza na oddział chirurgiczny.

POŻAR. Wczoraj po południu wybuchł pożar w szałasie żydowskim, urządzonym na strychu domu pod l. 6 przy ul. Orzeszkowej. Przybyła na miejsce straż wkrótce ogień ugasiła.

KRADZIEŻ. Do policji doniósł Maksymiljan Warzykiewicz z Podkamienia, że wczoraj z wózka, stojącego w rynku głównym, skradziono mu świtkę futrzaną podbitą lisami wartości 800.000 mk. i sweter damski wartości 20.000 mk.

KOMUNIKATY I ZAWIADOMIENIA.

KONKURS NA INICJAŁY. Dyrekcja miejskiego Muzeum przemysłowego w Krakowie ogłasza konkurs na litery ozdobne w zastosowaniu do druku, jako inicjały, które mają być przeznaczone do artykułów w czasopiśmie. Termin nadsyłania prac do 1 grudnia br. Nagroda za najlepszy kompletny alfabet 30.000 mk., II-ga 20.000 mk., III-cia 10.000 mk. Bliższych informacyj udziela biblioteka Muzeum.

Z AKADEMICKIEGO ZWIĄZKU SPORTOWEGO. W sobotę, dnia 14 b. m., o godzinie 6 wieczorem, odbędzie się walne zgromadzenie sekcji narciarskiej Akademickiego Związku Sportowego w Krakowie w lokalu A. Z. S. przy ulicy Zwierzynieckiej l. 49.

Z kraju i ze świata

USTAWIANIE POMNIKA KS. JÓZEFA. „Kurjer Warszawski" donosi: Dziś rano rozpoczęło się przewożenie pomnika ks. Józefa Poniatowskiego z dziedzińca Zamku królewskiego na plac Saski, gdzie stanie na przygotowanym postumencie.

KOMUNIKACJA LOTNICZA. Ministerstwo poczt i telegrafów przypomina: Począwszy od dnia 25 września odbywa się komunikacja lotnicza na linji Warszawa—Lwów—Gdańsk. Odlot i przylot następuje codziennie z wyjątkiem niedziel. Odlot z Warszawy w obu kierunkach odbywa się około godz. 13, zaś przylot do Warszawy z obu kierunków około godz. 11'30.

USTALENIE GRANICY POMIĘDZY DIECEZJAMI PRAWOSŁAWNEMI. Minister wyznań religijnych i oświaty publicznej zatwierdził uchwałę soboru biskupów prawosławnych, odbytego w Ławrze Poczajowskiej w sprawie ustalenia granicy pomiędzy diecezjami prawosławnemi poleską a grodzieńską. Biskupi uchwalili, iż powiaty województwa poleskiego a mianowicie: brzeski, prużański, kobryński, drohiczyński i część kosowskiego odpadną od diecezji grodzieńskiej i będą przyłączone do diecezji poleskiej.

OTWARCIE TEATRU W KATOWICACH. W sobotę 7 bm. nastąpi otwarcie teatru polskiego w Katowicach pod dyrekcją dra T. Wierzbickiego. W sobotę danym będzie „Królewski jedynak" Rydla, zaś w niedzielę „Halka" Moniuszki. Niedzielne przedstawienie poprzedzi akademja.

Z UNIWERSYTETU LUBELSKIEGO. Dnia 1 października odbyło się uroczyste otwarcie roku szkolnego w uniwersytecie lubelskim. Uroczystość rozpoczęła się nabożeństwem w kaplicy uniwersyteckiej, celebrowanem przez ks. biskupa Fulmana.

ALUMNI UKRAIŃSCY PODPALACZAMI DWORÓW. Z Rawy Ruskiej donoszą: Onegdaj aresztowano

wała policja w Rawie Ruskiej dwóch alumnów grecko-katolickiego seminarjum we Lwowie pod zarzutem podpalania. Są nimi dwaj bracia: Wasyl i Mikołaj Beniowie. Obaj ci podpalacze wraz z akademikiem Krysą i córką grecko-katolickiego proboszcza w Żurawce pod Sokalem, ks. Pasławskiego, przybyli do Żurawki i ukryli się na plebanji, w nocy zaś oblali naftą sterty ze zbożem i podpalili je. Policja nie podejrzywała ich o ten czyn. — Zapytani, po co przybyli do Żurawki, odpowiedzieli, że chcą w Żurawce postawić pomnik dla poległych żołnierzy ukraińskich.

Gdy spłonęły w sąsiedztwie jeszcze dwa folwarki, policja wszczęła energiczne śledztwo, następstwem którego było aresztowanie wszystkich trzech alumnów. Przy aresztowanym Mikołaju Beniu znaleziono specjalną kartę austrjackiego sztabu jeneralnego, na której pewne folwarki, które zostały już spalone, były podkreślone czerwonym ołówkiem, te zaś, które dopiero spalić zamierzano, niebieskim. Nadto znaleziono naszkicowany cały plan pożarów. Tensam kleryk był już w czasie wojny polsko-ukraińskiej postawiony pod sąd polowy za organizowanie bojówek na tyłach armji polskiej, został jednakże uwolniony. Aresztowanych odstawiono do więzienia sądowego.

O GRUNTA PARCELACYJNE. Ze Lwowa telefonują nam: W sądzie lwowskim rozpoczęły się dziś rozprawy przeciw Jakóbowi hr Potockiemu. W roli powodów występują osadnicy wojskowi. Jest to pierwsza serja rozpraw, skierowanych przeciwko hr Potockiemu. Podstawą tych skarg, których liczba wynosi około 300, jest sprawa gruntów parcelacyjnych i złamanie umów ze strony hr Potockiego.

JUBILEUSZ PROF. Dra ALBERTA ZIPPERA. Sfery pedagogiczne Lwowa uczciły w dniu 30 września b. r. uroczystym obchodem jubileusz 40-lecia pracy zawodowej profesora II. gimnazjum państwowego, dra Alberta Zippera. Obchód odbył się w sali szkolnej zakładu po nabożeństwie, które od prawił u Karmelitów ks. kan. Józefowicz. Szereg przemówień do jubilata wygłosili kolejno: dyrektor Lachowski, wizytator Pająk, b. dyrektor Nacher, profesor Koczwar, oraz uczniowie delegaci wyższego i niższego gimnazjum. Obchód zakończył się bankietem, urządzonym przez grono nauczycielskie w hotelu Krakowskim.

Profesor Zipper, obok zasług pedagogicznych, zdobył sobie zaszczytne imię, jako pracownik na polu literatury licznemi przekładami arcydzieł piśmiennictwa niemieckiego i studjami z zakresu tej literatury. Duże zasługi położył także, jako długoletni redaktor wydawnictwa „Bibljoteki Powszechnej“ Zuckerkandla w Złoczowie.

POŁĄCZENIE TELEGRAFICZNE Z UKRAINĄ. Lwowska „Gazeta Poranna“ donosi, że w najbliższej przyszłości, równolegle z ustaleniem bezpośredniego połączenia kolejowego między Polską a Ukrainą sowiecką przez Podwołoczyska, ma także nastąpić uruchomienie bezpośredniego połączenia telegraficznego pomiędzy Polską a Ukrainą. Fakt ten będzie miał szczególne znaczenie dla Lwowa i Małopolski z tego powodu, iż połączenie to zostanie skierowane przez Lwów i stację pograniczną Podwołoczyska.

OSZUKANY PAROCH. Przed kilku dniami przyszła do parocha w Nowosielcu koło Bóbrki, ks. Melnyszyna, jakaś kobieta, zdradzająca obycie światowe i snując mu opowieść o miljardowej fortunie 40.000 dolarów, które przywiozła ze sobą z Ameryki, poprosiła go o przytułek. Proboszcz odstąpił jej osobny pokój i ponieważ trudno jej jakoś było zdecydować się na kupno jakiegoś majątku, trzymał ją u siebie przez kilkanaście dni. Wreszcie „emigrantka“ postanowiła wyjechać do Lwowa, celem załatwienia pewnych interesów, i zabrała ze sobą uprzejmego parocha. Tu przyjechawszy na dworzec „zafundowała“ mu wystawną kolację i przed płaceniem rachunku oddaliła się na chwilę — by więcej nie wrócić. Zmartwiony paroch po powrocie do domu zauważył w biurku brak biżuterji, przedstawiającej wartość kilkuset tysięcy marek.

TESTAMENT KRÓLA PIOTRA. Do paryskiej „Information“ donoszą z Belgrada, że dnia 9 u. m. otwarty został przez trybunał pierwszej instancji testament króla Piotra w obecności ministra spraw wewnętrznych i sprawiedliwości. Testament datowany jest z Kragujowacu dnia 18 listopada 1914 r. Król dzieli w tej ostatniej woli swój majątek ruchomy i fundusze na równe części między troje swoich dzieci: ks. Aleksandra, ks. Jerzego i ks. Helenę. Nieruchomości zaś zapisane są ks. następcy Aleksandrowi wraz z kościołem Topola, który był fundacją króla Piotra.

NOWA SUROWICA PRZECIWKO CHOLERZE. „Matin“ donosi, że lekarze instytutu Pasteura: Nicolle, Connel i Conseil odkryli nową surowicę przeciwko cholerze. Doświadczenia, jakie poczynili lekarze ci na własnych osobach, dały zupełnie zadowalające wyniki.

PROGNOZA NA PIĄTEK. Chmurno, dość chłodno, miejscami opady, słabe wiatry z kierunków północno-zachodnich i zachodnich.

DALSZE CEGIEŁKI WAWELSKIE ufundowali: 3851 Imienia dra Wład. Jakowickiego — wdzięczni A. i W. Tomiłowiczowie; 3852 Pracownicy działu ubezpieczeń transportów Związku ubezpieczeniowego przemysłowców pol. Ski akc. „Polski Lloyd“, zaniast upominku imieninowego dla dyrektora Leona Podoleckiego; 3853 W dniu imienin dyrektorki — uczenice gimnazjum żeńsk. im. J. U. Niemcewicza w Łowiczu i 3854 Trzeci warsz. państw. Kurs wychowania fizycznego dyrektorowi Światopełk Zawadzkiemu — wpłacając po 30.000 mk. za cegiełkę. Pozatem p. Maurycy Kuehnreich w Krakowie złożył 30.000 mk. na ogólne cele odbudowy Zamku.

NA POGOTOWIE RATUNKOWE. Pracownicy elektrowni miejskiej złożyli wczoraj na rzecz Pogotowia ratunkowego 20.000 mk., zamiast wieńca na trumnę żony werkmistrza elektrowni p. Ząbczyka.

TEATRY KRAKOWSKIE:

Z TEATRU IM. SŁOWACKIEGO. W sobotę 7 bm. wchodzi na afisz „Marja Stuart“ w zmienionej obsadzie ról głównych z p. Zmijowską jako Marją i p. Sosnowskim w roli Botwela. Artyści pracują obecnie nad niezwykle ciekawą nowością nieznanego jeszcze w Polsce rosyjskiego pisarza M. Jewreinowa pt. „To, co najważniejsze“. Jest to sztuka, o której wystawieniu w Moskwie prof. Dybowski w swoich wspomnieniach z niewoli opowiada z takim zachwytem.

OPERA I OPERETKA. „Piękna Mama“ grana będzie dziś w piątek 6 bm. i w niedzielę po poł. 8 bm. z gościnnym występem p. Czesława Kadena, oraz pp. Schupp-Skrzyszowską, Żelską, Koszutską, Ostrowskim, Karasińskim i Senowskim w rolach głównych. Jutro w sobotę 7 bm. „Księżniczka Olala“, najnowsza operetka Gilberta, która cieszy się niebywałem powodzeniem.

Z TEATRU „BAGATELA“. Dziś po raz 12 z rzędu stale przy wypełnionej widowni świetna komedja Siedleckiego, grana w Warszawie przeszło sto razy w koncertowem wykonaniu doborowych artystów z pp. Malicką, Ordyńską, Miedzińską, Wesołowskim, Michałowskim, Turskim, Winklerem, Berskim, Heniowskim. W sobotę po poł. po cenach 50% zniżonych „Dr Stieglitz“ z pp. Berskim i Kadenem. Wieczorem „Sublokatorka“ z p. Heleną Wojciechowską. W przygotowaniu „Wilki“ sztuka w trzech aktach Romain Rolanda z czasów rewolucji francuskiej.

REPERTUARY:

TEATR IM. SŁOWACKIEGO:

Piątek, 6 bm.: »Marja Stuart«.
Sobota, 7 bm.: »Marja Stuart«.
Niedziela, 8 bm. po poł.: »Drugi mąż«; wieczorem »Jutro pogoda«.
Poniedziałek, 9 bm.: »Marja Stuart«.
Wtorek, 10 bm.: »Marja Stuart«.
Środa, 11 bm. po poł.: »Marja Stuart«; wieczorem »Jutro pogoda«.

TEATR »OPERA I OPERETKA«:

Piątek, 6 bm.: »Piękna Mama«.
Sobota, 7 bm.: »Księżniczka Olala«.

TEATR »BAGATELA«.

Piątek, 6 bm.: »Sublokatorka«.
Sobota, 7 bm. po poł.: »Dr Stieglitz«; wieczorem »Sublokatorka«.
Niedziela, 8 bm. po poł.: »Świt, dzień i noc«; wieczorem »Sublokatorka«.

TRIO: POŹNIAK—DEMAN—DECHERT wystąpi w Krakowie w niedzielę dnia 8 bm. Bilety są do nabycia u Braci Lipskich, Sławkowska 8.

DO OPERY WILEŃSKIEJ zaangażowana p. Wiktorja Pastówna (m. sop.) i p. Adolf Reisapfel-Różyński (tenor) oboje ze znanej zaszczytnie szkoły śpiewu p. Ludwiki Marek-Onyszkiewiczowej.

Z sali sądowej

SZAJKA ZŁODZIEJSKA PRZED SĄDEM.

Wczoraj w sądzie okręgowym karnym w Krakowie odbyła się rozprawa przeciw szajce złodziejów wiejskich, którzy w okolicach Wieliczki i Niepołomic dopuścili się w drugiej połowie ubiegłego roku szeregu włamań i kradzieży na szkodę tamtejszych włościan i właścicieli dóbr.

Na ławie oskarżonych zasiedli: Lambert Maciejasz, Franciszek Maciejasz, Wacław Gajewski, Franciszek Twardowski, Jan Kowal, Kazimierz Franas i Ignacy Szumkiewicz. Na rozprawie przesłuchano licznych poszkodowanych, oraz żandarmów, którzy aresztowali obwinionych i prowadzili przeciw nim śledztwo. Obwinieni, którzy siedzą w areszcie śledczym od 10 miesięcy, przeważnie przyznali się do zarzuconych im czynów.

Po przeprowadzonej rozprawie zapadł wyrok skazujący: Lamberta Maciejasza na dwa lata, Franciszka Maciejasza, Gajewskiego Twardowskiego każdego na 1 rok, Kowala na 8 miesięcy, a Franasa na 6 miesięcy więzienia. Szumkiewicz został uwolniony.

Przewodniczył rozprawie sędzia Hubaczek, oskarżał prokurator Michałowski.

Rokowania polsko-japońskie

Warszawa, 5 października (AW). Prowadzone obecnie w Warszawie wstępne rokowania o zawarcie układu polsko-japońskiego, **są już na ukończeniu.** W sobotę 8 bm. rozpocząć się mają w tej sprawie narady ścisłe, w których udział wezmą ze strony polskiej, minister Strasburger, zaś ze strony japońskiej poseł Kawakami. Rokowania polsko-japońskie potrwają **parę dni.**

PROTESTY W SPRAWIE GDAŃSKA.

Gdańsk, 5 października (PAT). Gdańsk i Polska wniosły **sprzeciw przeciwko orzeczeniu wysokiego komisarza Ligi Narodów** z dnia 24-go września br., dotyczącego **udziału Gdańska w kongresach międzynarodowych.** Rząd polski wniósł protest do Rady Ligi Narodów przeciwko orzeczeniu wysokiego komisarza z dnia 23 września br. w sprawie uprawnień komisarza jeneralnego Rzeczpospolitej Polskiej w Gdańsku. Gdańsk rozstrzygnięcie to przyjął.

Światowy kongres na rzecz pokoju

Amsterdam, 5 października (PAT). Międzynarodowe zrzeszenie związków zawodowych zawiadamia, że w czasie między 10 a 15 października zwoła światowy kongres na rzecz pokoju. Zrzeszenie zamierza nadać kongresowi temu charakter **międzynarodowych demonstracyj za pokojem.**

DYMISJA RZĄDU W CZECHOSŁOWACJI

Praga, 5 października. (PAT). Czeskie biuro prasowe donosi: Dziś po południu zwołano nadzwyczajne posiedzenie rady ministrów, które postanowiło **dymisję rządu**, poczem prezydent ministrów dr Benesz zawiadomił o tem postanowieniu prezydenta Masaryka. Prezydent Masaryk przyjął dymisję i prosił dra Benesza o podjęcie rokowań w celu **utworzenia nowego rządu.**

NOMINACJA BARTHOU.

Paryż, 5 października (PAT). Urzędowo ogłoszono tu nominację **Barthou na przewodniczącego komisji odszkodowań.** Tekę sprawiedliwości obejmie w miejsce Barthou podsekretarz stanu Rady ministrów **Colrad.**

UROCZYSTOŚCI KORONACYJNE W RUMUNJI.

Bukareszt, 5 października (PAT). Uroczystości koronacyjne rozpoczną się 15 bm. i potrwają 3 dni. Właściwa uroczystość koronacyjna odbędzie się w Alba Julja w Siedmiogrodzie. Para królewska odbędzie uroczysty wjazd do Bukaresztu, po którym odbędzie się rewja wojskowa, bankiety i zabawy ludowe. Z okazji uroczystości koronacyjnych odbędą się wreszcie manewry, w którym to celu zmobilizowano 5-tą dywizję.

Różne wiadomości polityczne

LOS SKAZAŃCÓW W PROCESACH KAMIENIECKICH. O losie skazanych w Kamieńcu w procesie księży i obywateli ludność Kamieńca niema żadnej wiadomości. Wśród ludności krąży pogłoska, że skazanych wywieziono i rozstrzelano. Natomiast w kołach sowieckich Kamieńca twierdzą, że skazanych odstawiono do Winnicy, skąd na interwencję rządu polskiego będą wypuszczeni na wolność.

ARESZTOWANIE KOMUNISTÓW. W Radomiu policja aresztowała członków organizacji komunistycznej, która pod firmą komitetu wyborczego Związku proletarjatu miast i wsi uprawiała agitację przeciw państwu polskiemu. Skonfiskowano około trzech pudów druków i odezw, wzywających chłopów do niepłacenia podatków i krwawego rozprawienia się z władzami polskiemi. Stwierdzono, iż większość aresztowanych jest agentami bolszewickimi z Moskwy, utrzymującymi stosunki z władzami sowieckiemi.

SOWIETY PRZECIW ORGANIZACJOM UKRAIŃSKIM. Z Kijowa donoszą, że władze sowieckie całkowicie rozgromiły organizacje ukraińskie, nawet te z nich, które stały na platformie współpracy z władzą sowiecką. W liczbie zamkniętych organizacyj znajdują się: zarząd ukraińskiej cerkwi autokefalnej, Wukospiłka i Dnieprsojuz (zrzeszenia kooperacji ukraińskiej), związek agronomów i inne, aresztowano i zesłano na Syberję: Odijonkę, Czepurkowskiego, Lisienkę, Kociubę, Hołubowicza, Winniczenkę i innych działaczów ukraińskich.

KLĘSKA PARTJI SOCJALISTYCZNEJ — jak donoszą z Rzymu — jest zupełna. Głosowanie ujawniło, że nawet już przed kongresem partja liczyła tylko 70 tysięcy zwolenników.

DOKUMENT ABDYKACYJNY GRECKIEGO KRÓLA KONSTANTYNA, który wysłano do drukarni państwowej, zaginął. Prawdopodobnie stało się to za sprawą oficerów greckich, wiernych królowi, którzy w ten sposób chcieli przeszkodzić wydrukowaniu dokumentu.

Z Aten donoszą 5 bm.: Oficjalny akt abdykacji króla Konstantyna, który w dniu 3 bm. w drodze do drukarni państwowej zaginął, został w dniu dzisiejszym odnaleziony i opublikowany będzie w dniach najbliższych w dzienniku urzędowym.

Dział ekonomiczny

* WPŁYWY NADZWYCZAJNEJ DANINY PAŃSTWOWEJ na 1 sierpnia br. wynosiły: w Kongresówce 31¼ miljarda, na kresach wschodnich 3 miljardy 673 miljony, w Małopolsce 15 miljardów 832 miljony, w Wielkopolsce z Pomorzem 13 miljardów 883 miljony, ogółem w całej Rzeczypospolitej 64 miljardy 604 miljony.

* Z RYNKU TOWAROWEGO. Z powodu zwyżki dolara, ceny niektórych towarów znowu poszły w górę, co wywołało też zastój w obrotach. — W dziale manufaktury ceny poszły w górę o 10 procent, czyli obecnie są tańsze od ostatnich cen maksymalnych o 10 procent, bo poprzednio ceny spadły o 20 procent. Wyroby trykotażowe mają teraz ogromny popyt. Produkują się dzień i noc. Dużo wywozi się do Rosji. Tendencja mocniejsza.

Norymberszczyzną obroty są słabsze. Wywóz do Wileńszczyzny ustał. Natomiast wywozi się sporo do Rosji. Ceny są obecnie, jak przed miesiącem. Jednak grzebienie francuskie podrożały o 10 procent. Spinki wiedeńskie i krajowe podrożały o 50 procent. Wiedeńskie były dawniej tańsze od krajowych, a obecnie są droższe. Nici, kalkulujące się podług funtów angielskich, zdrożały. Przędza bawełniana podrożała o 1.000 Mkp. na kilogramie. Wyroby pończosznicze cieszą się teraz popytem w detalu. Wyroby gumowe od roku sprowadza się głównie z Niemiec i Austrji. Popyt na kalosze jest bardzo duży. Para męskich, ciepłych, 10.000 Mkp. Wojłoki z gumą 8.000 Mkp.

Wyroby tiulowe i szmuklerskie cieszą się powodzeniem. Z Warszawy i Kalisza wywieziono ich dużo do Rosji, w czem sporo nawet luksusowych. Hafty kaliskie 8.500 Mkp. za funt. Jedwabne „Zając“ podrożały o 10 procent. Skóry miękkie podrożały bardzo. W ostatnich dniach skóra podeszwiana i chrom krajany staniały o 25 procent. Wobec nagromadzenia się towaru w garbarniach, garbarze powstrzymali się od nabywania surowca, który zjawił się na rynku w większej ilości przy zniżonej znacznie cenie.

* ZAGRANICZNE RAPORTY GOSPODARCZE. Ministerstwo spraw zagranicznych wydało ostatnio zarządzenie, aby podległe urzędy zagraniczne przesyłały bezpośrednio do ministerstwa przemysłu i handlu tak zwane raporty gospodarcze, zawierające dane o stanie przemysłu i handlu zagranicznego. Szkoda, że tak późno przekonano się w Warszawie o wielkiej szkodliwości ignorancji naszych władz centralnych co do sytuacji gospodarczej na obcych rynkach i to w chwili nawiązywania umów handlowych z zagranicą, w których, jak uczy doświadczenie, Polska nie zawsze była kontrahentem zyskującym. Znany nam jest osobiście wypadek, w którym powien nasz konsulat jeneralny zagraniczny, zapytany przez ministerstwo skarbu o stan rynku pieniężnego w siedzibie tego konsulatu, milczał przez długi czas. Wreszcie odpowiedź przyszła do Warszawy, lecz bynajmniej nie od pana konsula jeneralnego, ale od zagranicznego banku, za którą to informację musiał nasz rząd oczywiście dobrze zapłacić owemu bankowi. Dopiero po tem doświadczeniu wysłano z Warszawy skromne zapytanie do p. konsula, czem się właściwie podległy mu urząd zajmuje.

* KOMUNIKACJA POLSKI Z AUSTRJĄ PRZEZ CZECHOSŁOWACJĘ. Jak donosiliśmy, od października ma być wprowadzony bezpośredni transport towarów frachtem zwyczajnym i pospiesznym między Austrją a Polską przez wszystkie punkty kolejowe czechosłowackie, polskie i austrjackie. Komunikacja ta będzie wprowadzona na podstawie międzynarodowej umowy kolejowej z 1890 roku, z uzupełnieniami, z których, ze względu na interes zwłaszcza kupiectwa i przemysłu Małopolski, przytaczamy następujące:

Jeżeli stacja nadawcza przez nieuwagę odda fracht bez przepisanego tłomaczenia, stacja pograniczna, przesyłająca go, musi sama przetłomaczyć. W tym wypadku działa ona, jako upoważniona nadawcy i nie odpowiada za dokładność tłomaczenia. Nadawca musi wymienić we frachcie marszrutę przez stacje przeładunkowe na granicach państw. Każda sztuka towaru musi być opatrzona przez nadawcę w nazwę miejsca przeznaczenia i nazwisko adresata, o ile pozwala na to gatunek towaru. Koszta przewozu od stacji każdego państwa są obliczane podług taryf miejscowych. — Opłaca je od stacji nadania do granicy czechosłowackiej nadawca, od granicy zaś do miejsca przeznaczenia adresat. Za zaliczeniem pocztowem wysyłać nie można, także kolej nie bierze na siebie odpowiedzialności za dostarczenie w terminie. — O dopuszczenie towarów na platformy decyduje stacja nadająca. W zamkniętych wagonach wolno przewozić piwo, ryby, świeże mięso i świeże sztuki zamarzniętego bydła. Próżne wagony odwożą się z powrotem bezpłatnie, o ile od chwili ich wyjścia ze stacji nadającej upłynęło nie więcej, jak dwa miesiące. Przepisy te nie dotyczą kolei Wiedeń—Aspang.

* WYSTAWA PRZEMYSŁU LUDOWEGO NA KASZUBACH. Jak donosi „Dziennik Gdański“, z inicjatywy starosty kartuzkiego, otwarta będzie 16 bm. w Kartuzach wystawa przemysłu ludowego na Kaszubach. Oprócz wyrobów garncarskich zamierzona jest wystawa robót ręcznych, haftów, kilimów oraz różnego rodzaju przemysłu domowego. Projektowane jest jednocześnie wystawienie okazów przemysłu malarskiego sztuki kaszubskiej.

* OBRÓT CZEKOWY Z GÓRNYM ŚLĄSKIEM. Z dniem 1 października 1922 roku zaprowadzony został obrót czekowy Pocztowej Kasy Oszczędności (w skróceniu PKO) w urzędach i ajencjach pocztowych na polskiej części Górnego Śląska, tudzież wzajemny obrót czekowy PKO z urzędami i ajencjami na obszarze reszty Polski.

Na obszarze polskiej części Górnego Śląska będzie podjęty obrót czekowy PKO w markach polskich i niemieckich, zaś między polską częścią G. Śląska a resztą Polski wyłącznie w markach polskich.

Oddział PKO w Katowicach będzie samodzielnie otwierał i prowadził dla swoich uczestników konta czekowe, a wyciągi tych kont będzie przesyłał bezpośrednio ich właścicielom.

Do obrotu czekowego oddziału PKO w Katowicach mogą przystąpić zarówno mieszkańcy polskiej części G. Śląska, jako też wszyscy inni — na całym obszarze Rzeczypospolitej polskiej.

W ten sposób uczestnicy obrotu czekowego Centrali PKO w Warszawie i oddziału PKO w Poznaniu — mogą być jednocześnie uczestnikami obrotu czekowego oddziału PKO w Katowicach.

Właściciel konta czekowego PKO w Katowicach będzie dysponował funduszami swojemi bezpośrednio przez ten oddział, który będzie przesyłał przekazy czekowe do wypłaty wprost do urzędów pocztowych w całej Polsce.

Oddział PKO w Katowicach będzie prowadził w przedmiocie swoich bieżących czynności bezpośrednią korespondencję z urzędami poczt i z dyrekcjami poczt i telegrafów.

* AMERYKA A WALUTY EUROPEJSKIE. Amerykańskie biuro telegraficzne zapewnia, że rząd amerykański rozpoczął rokowania z bankami emigracyjnemi państw, posiadających zdrową walutę, aby doprowadzić do wspólnej akcji, mającej na celu stabilizację waluty. Być może, że z rokowań tych wyłoni się konferencja światowa. Inicjatywa wyszła od prezydenta Hardinga, który już przed kilkoma tygodniami zapytywał banki angielskie, japońskie i inne, czy stabilizację waluty uważają za możliwą. Nie wypracował on konkretnego planu, ale, zdaje się, że toczące się obecnie pertraktacje są przygrywką do akcji Stanów Zjednoczonych na szerokiej podstawie, dotyczącej finansów europejskich.

Wiadomości te potwierdzają „Times“, sądząc wszakże, że prezydent Harding nie uważa jeszcze chwili obecnej za stosowną do akcji. Ale nie ulega wątpliwości, iż uznaje on konieczność pertraktacyj, prowadzących do praktycznych rezultatów i w danym momencie z pewnością zdobędzie się na czyn.

WARSZAWSKA GIEŁDA ZBOŻOWO-TOWAROWA. (5 października). Rzepak zimowy 58.000, jęczmień browarniany poznański 19.700—19.750, żyto poznańskie 118 funtów wagi holenderskiej 18.850—18.900, mąka pszenna 65% franco Warszawa 53.000, owies kongresowy 21.000, pszenica poznańska franco Warszawa 36.500, żyto kongresowe 117 i 118 funtów wagi holenderskiej 18.500-19.000, pszenica kongresowa 32.500, jęczmień kongresowy 19.500—19.600, mąka żytnia 50% 32.700. Ceny rozumieją się za 100 kg. netto loco stacja załadowania, o ile nie jest zastrzeżony inny sposób dostawy.

LWOWSKA GIEŁDA TOWAROWA. (5 paźdz.) Ceny w markach za 100 kg. Fasola biała 24.000—26.000, trans. 23.500, mieszana loco Buczacz, fasola kolorowa 22.000—23.000, kasza hreczana 40.000—42.000, trans. 41.000 loco Tarnopol.

Wiadomości giełdowe

Z GIEŁDY KRAKOWSKIEJ. Ożywienie w obrotach nadal utrzymuje się. Na rynku dewizowym tendencja przeważnie mocniejsza, dla niektórych walut słabsza. Mocniejsze dolary, franki francuskie, liry, korona czeska, węgierska, także cokolwiek austrjacka. Natomiast marka niemiecka z powodu spadku na giełdach zagranicznych nadal nieco słabsza, podobnie funty szterlingi i franki belgijskie.

Akcjami przemysłowemi i handlowemi obracano jeszcze więcej niż onegdaj, także gatunkami, które od dłuższego czasu były bez ruchu, po kursie niejednolitym, przeważnie mocniejszym. Większe zainteresowanie dla obu »Trzebin« i »Pezetów«. »Siersza« i »Cegielski« słabsze. Akcje bankowe bez ruchu, z papierów procentowych kupowano **4%** listy zast. Tow. kred. ziem. po 163.

Cedula kursowa giełdy krakowskiej
z dnia 5 października 1922.

	ofiar.	żąd.
Papiery państwowe:		
4% poż. prem. (miljonówka)	1550'—	1650'—
Akcje bankowe handl. i przem.		
Polski Bank Przemysłowy	600'—	700'—
Powszechny Bank Kredytowy	350'—	400'—
Bank Hipoteczny	750'—	850'—
Bank Komercjalny	425'—	475'—
Bank Ziemski dla Kresów, Łańcut	600'—	700'—
Bank Kredytowy w Warszawie	3800'—	
Bank Związku Spółek zarobk.	2100'—	2300'—
Polskie Tow. handlowe	800'—	900'—
Transakcja		850'—
Handl. Spółka akc. »Impex«	150'—	200'—
»Pharma« (mag. B. Jawornicki)	2300'—	2700'—
»Polski Glob«	600'—	700'—
Żegluga Polska	225'—	275'—
Transakcja		250'—
Zieleniewski	6100'—	6400'—
Transakcja	6200'—	6250'—
Warsz. Ska akc. bud. parow.	1100'—	1200'—
Transakcja	1100'—	1150'—
H. Cegielski, fabr. masz. Poznań	4500'—	5000'—
Transakcja	4500'—	4900'—
»Potęga« Tow. pol. fabr. buty fel.	28000'—	31000'—
»Lemiesz« fabryki maszyn roln.	10000'—	12000'—
»Trzebinia« fabr. masz. i narz. roln.	1800'—	2100'—
Transakcja	1900'—	2000'—
Zakłady amun. »Pocisk«	675'—	775'—
Transakcja	700'—	750'—
»Autemotor« fabryka samochod.	1000'—	1200'—
Fabr. Portland Cementu Szczakowa	29000'—	30000'—
»Górka« fabryka cementu	7700'—	8000'—
Sierszańskie zakłady górn.	11000'—	11500'—
Transakcja	11000'—	11500'—
»Tepege« Tow. dla przeds. górn.	7700'—	8200'—
Transakcja		8000'—
Polska Nafta	2000'—	2300'—
Transakcja		2100'—
»Pezet« Powsz. zakłady bud.	1500'—	1700'—
Transakcja		1600'—
Fabr. przetw. tłuszcz. w Trzebini	4600'—	4900'—
Transakcja	4700'—	4800'—
»Krakus« zjedn. fabr. przetw. wysk.	2000'—	2200'—
Transakcja	2065'—	2100'—
Fabryka porcelany w Ćmielowie	3200'—	3400'—
Fabr. i raf. cukru w Chodorowie	5100'—	5300'—
Transakcja	5100'—	5200'—
Ska akc. elektr. okręg. w Sierszy	750'—	850'—
Transakcja		800 »ex«

Waluty i dewizy:

	Kup.	sprz.	czeki:	
Dolary St. Zjedn.	9100'—	9300'—	9100'—	9300'—
Transakcja				9225'—
Dolary kanad.	9000'—	9200'—	9000'—	9200'—
Transakcja				9175'—
Franki francuskie	680'—	700'—	690'—	710'—
Franki belgijskie	650'—	670'—	650'—	670'—
Franki szwajc.	1650'—	1750'—	1650'—	1750'—
Funty szterl.	40400'—	41400'—	40400'—	41400'—
Marki niemieckie	4'25	4'75	4'25	4'75
Transakcja			4'70	4'43
Korony austr.	0'12½	0'13½	0'12½	0'13½
Transakcja			0'12.80	0'13
Korony czeskie	290'—	300'—	295'—	305'—
Transakcja			301'50	302'50
Korony węgierskie	3'50	4'—	3'50	4'—
Lei rumuńskie	50'—	55'—	55'—	60'—
Liry włoskie	385'—	405'—	385'—	405'—
Transakcja				395'—
Floreny holend.	3500'—	3700'—	3500'—	3700'—

GIEŁDA WARSZAWSKA. (5 października). Miljonówka trans. 1630—1680. Akcje: Bank dyskontowy 4300—4350, Bank handlowy 5600, Bank zachodni 3400 3700, Bank kredytowy w Warszawie 4050—4200—4100, Gosławice 105.000—112.000—100.000, Firlej 1100-1200, Zieliński 21.800—21.900, Bank zjedn. ziem polskich 1725—1750, Warsz. Tow. fabryk cukru 175000-177.000—172.500, Lilpop-Rau-Lewenstein 8500—8550—8575. Warsz. Tow. kopaln i zakł. hutn. 22.500—25.500—24.500, Ostrowieckie zakłady 19.000—20.300—20.000, Rudzki i Ska 6000—6100—5825, Starachowice 9100—8800—9000. Zakłady żyrardowskie 301.000—305'000—299.000. Borkowski 2200—2050—2125, Bracia Jabłkowscy 1975—1875—1900, Polska Nafta 2050—1925.

Waluty: Dolary Stanów Zjedn. trans. 9250—9300—9270, sprzedaż 9320, kupno 9230, dolary kanadyjskie trans. 9200—9225, franki francuskie trans. 702—700, funty szterlingi 40.600—40.450, trans., marki niemieckie trans. 4'62½—4'75.

Czeki: Gdańsk trans. 460—467'50—457'50, sprzedaż 467'50, kupno 447'50, Belgja trans. 652—660—656, sprzedaż 659, kupno 653, Berlin trans. 5'55—4'70—4'57½, sprzedaż 4'67½, kupno 4'47½, Londyn trans. 40.950—40.650, sprzedaż 40.850, kupno 40.450, Nowy York trans. 9325—9200—9245, kupno 9155. Nowy York drobne trans —, sprzedaż 9225, kupno 9131, Paryż trans. 707—703—704'50, sprzedaż 708, kupno 701, Praga trans. 301, Szwajcarja trans. 1735—1740, sprzedaż 1746, kupno 1730, Wiedeń trans. 13—12'75—13, sprzedaż 12'75, kupno 11'50.

GIEŁDA LWOWSKA. (5 października). Ruble carskie po 1000: 150—170, po 500: 150—170, drobne 50—70, ruble dumskie po 1000: 20—30, ruble dumskie po 250: 15—25, karbowańce 1—3, grzywny 500 i wyżej 4—80, franki francuskie 660—700, trans. 690, franki szwajcarskie 1650—1750, funty szterlingi 39.500—40.500, dolary amer. 9100—9200, trans. 9150, dolary kanadyjskie 9050—9150, drobne amerykańskie 8950—9050, marki niemieckie po 1000: 4'25—4'75, marki niemieckie po 100: 4—4'50, drobne 3'75—4'25, lei rumuńskie 54—58, lei drobne 52—56, liry włoskie 370—410, korony czeskie 285—305, korony austrjackie 0'11—0'14, korony węgierskie 3—3'50, franki belgijskie 625—675, holenderskie 3300—3500.

Dewizy: Londyn 40.000—41.000, trans. 41.000—40.400—40.200—40.500—40.450, Paryż 670—710, trans. 704—705, Zurych 1675—1775, trans. 1750, Praga 285—305, trans. 298—300—301—302, Budapeszt 3—3'50, trans. 3'30, Wiedeń 0'12—0'14, trans. 0'12.65—0'12.75, Berlin 4'40—4'90, trans. 4'80—4'60—4'65—4'60—4'62½ 4'50—4'55—4'57½—4'52½, Belgrad 90—100, Nowy York 9150—9250, Medjolan 380—420, Bukareszt 55—60, trans. 55'75—58, Bruksela 631—665, trans. 659'50, Holandja 3300—3500.

GIEŁDA PRASKA. Dnia 3 października notowano dolary 31'30—31'70.

GIEŁDA SZWAJCARSKA. (5 października). Berlin 0'25, Holandja 207, Nowy York 525'75, Londyn 23'68 Paryż 40'87, Medjolan 22'87, Bruksela 38'50, Kopenhaga 110, Sztokholm 142, Chrystjanja 92, Madryt 81'15, Buenos Aires 190, Praga 17'85, Budapeszt 0'22, Zagrzeb 1'87½, Sofja 3'25, Warszawa 0'06, Wiedeń 0'00⁵/₈, austrjacka korona stemplowana 0'00 7/8.

CZARNA GIEŁDA W WARSZAWIE. (Tel. wł.) Tendencja bez zmiany. Dolary 9300, marki niemieckie 4'70, korony austr. 0'14, franki francuskie 700, franki szwajcarskie 1750 mk.

CZARNA GIEŁDA WE LWOWIE. (Tel. wł.). Dolary 9175, marki niemieckie 4'80, korony czeskie 280, franki francuskie 670, funty szterlingi 39.000, franki szwajcarskie 1650 mk.

Odpowiedzialny redaktor:
MICHAŁ KONOPIŃSKI.

Dom w Krakowie, z wolnem mieszkaniem, do sprzedania. — Informacyj udziela Dr Zygmunt Mandel, adwokat, Kraków, Rynek główny 22. 4665 1 2

Zgubioną książeczkę wojskową na nazwisko Dr Grossa Maksymiljana, unieważnia się. 4664

Poszukuję
stałej dostawy masła deserowego i sera.
JÓZEF BZIDEK
handel tow. korzennych
Kraków, ul. Długa l. 27.
4467

Biuro przepisywania na maszynach
Powielarnia krakowska
ul. Gołębia l. 3
przepisuje okólniki, listy, skrypta, sztuki teatralne, prace naukowe i t. d. także w obcych językach. 4663 1 2

Zamiana komfortowego, 4-pokojowego mieszkania na 1 piętrze, Wiedeń VII, 5 minut od Ringstrasse, między 4 linjami tramwaju, z telefonem, na podobne mieszkanie w Krakowie. Zgłoszenia pod „Wiedeń" do biura „Ruch", Kraków, Szczepańska 9. 4586 2 2

Gramofon z płytami sprzedam. Ul. św. Krzyża 10, parter. 4649 2 3

Sypialnie, jadalnia, salony, otomany, łóżka blaszane, bibljoteczki, sprzedaje najtaniej Zakład tapicerski, ul. św. Jana l. 13. 4612 5 9

Naprawy
rowerów i maszyn do szycia
przyjmuje 3266 3 3
H. NIEMETZ
Karmelicka 15.

Absolwentka filozofji, rutynowana korepetytorka, poszukuje lekcyj w zakresie niższego gimnazjum, na miejscu lub też w najbliższej okolicy Krakowa. Zgłoszenia „Dla absolwentki filozofji" przyjmuje Administracja „Nowej Reformy". 4643 2 2

Koncypient z praktyką sądową i adwokacką, szuka posady w kancelarji adwokackiej lub innej odpowiedniej. Zgłoszenia z podaniem warunków pod „W. K. 2286" przyjmuje biuro ogłoszeń Rudolf Mosse, Wiedeń I, Seilerstätte 2. 4656

Agronom lat 24, z 3-letnią praktyką i szkołą rolniczą, poszukuje odpowiedniego stanowiska w większym majątku, zaraz. Zgłoszenia z podaniem warunków pod „Agronom Nr 4631" do biura ogłoszeń „Par", Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 8. 4660

Udziela lekcyj gry na fortepianie, skrzypcach i cytrze, oraz udziela korepetycji języka francuskiego, angielskiego i niemieckiego: Czesław Bartel, ul. Retoryka l. 1, róg ul. Wolskiej, II p. na prawo, przez ganek, ostatnie drzwi. 4641

Zdolny urzędnik przyjmie pracę, którą z powodu choroby sercowej mógłby wykonywać w domu. Zgłoszenia pod „Praca domowa" przyjmuje Administracja „Nowej Reformy". 4642

Księgarnia katolicka
Kraków, ul. Florjańska 1
otrzymała na skład kilkanaście **ostatnich egzemplarzy** dzieł:

K. Bartoszewicz. Księga pamiątkowa Konstytucji 3 Maja. Cena 2 tomów 360 Mk.

K. Bartoszewicz. Antysemityzm w Polsce do końca XVII wieku. Cena 360 Mk.

K. Bartoszewicz. Wojna żydowska w r. 1859 (początki asymilacji i antysemityzmu). Cena 120 Mk.

Pieśni polskie. Najlepszy wybór pieśni narodowych — ozdobnie oprawne w płótno angielskie, ze srebrnym orłem 360 Mk.

(Dzieła te oddawna są wyczerpane w handlu księgarskim). 3060

BIURO INŻYNIERSKIE
St. Grabianowski i Ska w Sosnowcu, ul. 3-go Maja 12

chce nabyć w zachodniej Małopolsce 4481 3 3

KAMIENIOŁOMY LUB TERENY

na których można rozpocząć wydobywanie wapniaka o wysokim gatunku. Zgłoszenia z podaniem ceny, warunków, odległości od stacji i z załączeniem próbki kamienia uprasza się składać pod wyżej wymienionym adresem.

KUNEROL
jest roślinnym tłuszczem jadalnym, zawierającym 100% tłuszczu, przeto staje się **IDEAŁEM** każdej gospodyni.

Przedstawiciel: M. Vorzimmer, Kraków. 4313

LABORATORJUM KOSMETYCZNE
FRANCISZKI BUDZIASZEK
W KRAKOWIE — ULICA GRODZKA L. 3
poleca wielki wybór bardzo twarzowych **PERUŻEK** nadających młodociany wygląd.
Na prowincję wysyła się za zaliczką.
Przy zamówieniu uprasza się nadsyłać zadatek.
Ceny konkurencyjne. 3886 2 2

LAKIERY olejne i spirytusowe
poleca wagonami i w mniejszych ilościach

Wielkopolska wytwórnia chemiczna, Tow. akc.
Poznań, Aleje Marcinkowskiego L. 5. Telefon 3069, 3686. 4024

MAŁOPOLSKI
ZAKŁAD ODZIEŻY
W KRAKOWIE
poleca swe sklepy i magazyny tekstylne
w Podgórzu, przy ul. Nadwiślańskiej 12
jakotęż Szatnię
w Krakowie, przy ul. Szczepańskiej 3
sprzedaje hurtownie i detajlicznie towary:
wełniane i bawełniane na ubrania męskie i kostjumy damskie, cajgi, płótna białe na bieliznę, płócienka kolorowe, zefiry, drelichy, chustki duże i chustki na głowę, koce, **gotowe ubrania męskie, płaszcze, kurtki,** obuwie męskie, damskie, chłopiece i dziecięce.
300 22 0

KRAJOWY ZAKŁAD DLA PRZEMYSŁU FABRYCZNEGO
„ROLINDUSTRIA" S. A.
ul. Fredry L. 9 LWÓW TELEFON 653
własna fabryka maszyn młyńskich oraz wyłączne zastępstwo światowej sławy fabryki maszyn młyńskich
BRACI SECK W DREŹNIE. 4670 1 3

Przedwojennej jakości!

najlepszy środek do czyszczenia obuwia **Globin** daje bez trudu wspaniały połysk i utrzymuje skórę miękko i trwale.

•Miliony gospodyń czyszczą• Extraktem **Globus**

Wszędzie do nabycia! ze słynnej fabryki Fritz Schulz jun., Tow. akc. w Lipsku i Chebie. **Wszędzie do nabycia!**
Zlecenia odsprzedawców wykonuje: 4230 5 5
Ignacy Spira, ajencja handlowa, Kraków. ul. Dietlowska 29/R.

Licytacja.

Na wniosek Majera Rubinsteina, kupca w Krakowie, zezwolił Magistrat w Krakowie, reskryptem L. 5584/922 III c na sprzedaż w drodze publicznej licytacji czterech balotów skóry (karków) **na rachunek Abrahama Szymona Rozmarina, kupca w Krakowie.**

Powyższa licytacja odbędzie się dnia 9-go października 1922 r. o godzinie 10-tej przed południem w składzie wnioskodawcy w Krakowie, ulica Dietlowska L. 52. 4675

PONCZOCHY DAMSKIE
w najmodniejszych kolorach i w wielkim wyborze, pończochy i skarpetki dziecięce, rękawiczki, guziki, nici i bawełny, poleca:
WIESŁAW SZAJDAKOWSKI i Ska
Kraków, ul. Szczepańska L. 11.
5625 3 3

ZIEMNIAKI
wagonami
sprzedaje
APROWIZACJA MIAST
Ska z ogr. odp.
Kraków — Pałac Spiski.
4651 2 2

1.000 franków
miesięcznie 3676 20 20
zarobić mogą panie i panowie każdego stanu za lekką współpracę w firmie holenderskiej.
Wzory i broszury bezpłatne nadeszle za zwrotem porta w kwocie 300 mkp.
E. Bock, Wiedeń, VI., Gumpendorferstr. 139/14.

Wszechpolska wystawa haftów
urządzoną będzie przez Ligę Pomocy Przemysłowej w Krakowie, ulica Grodzka L. 13 od dnia 1—7 grudnia 1922 r.

Wszechpolska 4214 3 3
wystawa sztucznego kwieciarstwa
przy stałej wystawie Ligi Pomocy Przemysłowej w Krakowie, ul. Straszewskiego 28 od dnia 10—15 stycznia 1923 r.

Zgłoszenia: Liga Pomocy Przemysłowej, Kraków, Grodzka 13

Pierwszorzędny zakład krawiectwa damskiego
MICHAŁA KAPUSTY
Kraków, ul. Szewska 24, I. p., narożnik plant
wykonuje
kostjumy angielskie
francuskie, płaszcze, suknie i bluzki z własnej lub powierzonej materji. 4270 3 6
Wielki wybór materjałów krajowych i zagranicznych.

DACHÓWKI
asbestowo-cementowej
„GÓRKIT"
dostarcza: 3751 6 6
GENERALNE ZASTĘPSTWO
LESIECKI i ROSIŃSKI
Kraków, ul. Szpitalna L. 15.
Poważni subagenci poszukiwani.

OGŁOSZENIA
na wszystkie dworce kolejowe, od wszystkich pism krajowych i zagranicznych
przyjmuje 2940
Polskie Tow. księgarni kolejowych
„RUCH" S. A.
Kraków, ulica Szczepańska L. 9.
Oddziały: Warszawa — Lwów — Gdańsk — Wilno — Poznań

Wodociągi, ogrzewania, gaz
wykonuje po cenach przystępnych:
JULJAN TOKAR
Kraków, ul. św. Jana 10, tel. 574
oraz kupuje:
mosiądz, miedź, bronz
1222 4 4

Przewodnik turystyczny po Krakowie.

Rozkład jazdy kolei żelaznych z Krakowa.

Z dworca głównego odchodzą: o g. 1·48 posp. do Lwowa i Bukaresztu; o g. 6·01 osob. do Niepołomic; 7·00 posp. do Lwowa; o g. 7·55 osob. do Lwowa; o g. 7·25 posp. do Zakopanego; o g. 8·10 osob. do Bocheni; o godz. 8·40 osob. do Wieliczki; o g. 9·05 osob. do N. Sącza; o godz. 10·25 osob. do Lwowa; o g. 11·00 osob. do Krynicy przez Tarnów; o g. 13·25 osob. do Zakopanego i Nowego Sącza przez Suchą; o g. 14·00 osob. do Wieliczki i Oświęcimia przez Skawinę; o g. 14·20 osob. do Kocmyrzowa; o g. 14·35 osob. do Stanisławowa i Lwowa przez Stróże i Sambor; o g. 14·45 osob. do Niepołomic; o g. 18·20 osob. do Lublina przez Rozwadów; o g. 19·25 osob. do Lwowa; o g. 19·35 osob. do Tarnowa; o g. 20·10 osob. do Wieliczki; o g. 20·50 osob. do Lwowa; o g. 22·40 osob. do Krynicy i Orłowa przez Tarnów, do Stanisławowa przez Stróże, Stryj; o g. 23·30 osob. do Lwowa; o g. 23·45 osob. do Zakopanego przez Suchą; do Stanisławowa przez Suchą, Stryj. — o g. 1·20 osob. do Piotrowic (Wiednia, Pragi); o g. 3·55 osob. do Piotrowic; o g. 5·24 osob. do Strzemieszyc Radomskich; o g. 7·15 osob. do Piotrowic i Katowic; o g. 10·25 osob. do Żywca przez Dziedzice; o g. 14·14 osob. do Piotrowic; o g. 17·10 osob. do Cieszyna i Żywca przez Dziedzice, o g. 19·40 osob. do Żywca przez Dziedzice; o g. 21·05 posp. do Poznania przez Katowice; o g. 22·45 posp. do Warszawy.

Z nowego dworca osobowego „zachodniego" odchodzą: o g 8·00 posp. do Warszawy; o g. 10·00 osob. do Warszawy; o g. 10·45 osob. do Poznania przez Katowice; o g. 13·20 osob. do Trzebini; o g. 17·50 osob. do Warszawy przez Dęblin; o g. 19·30 osob. do Warszawy; o g. 23·25 posp. do Warszawy przez Dęblin; o g. 22·55 osob. do Łodzi; o g. 23·15 osob. do Dziedzic.

Władze:

Województwo, ul. Basztowa L. 26, tel. 1141; godz. przyjęć: wojewoda od 11—1, godz. urzęd.: od 8—3, dla stron od 10—1. **Starostwo krakowskie,** ul. Starowiślna L. 13, tel. 3551; godziny przyjęć: starosta od 11—1, godz. urzęd.: od 8—3, dla stron od 10—1. **Magistrat,** plac WW. Świętych L. 3, tel. 46; godz. przyjęć w prezydjum miasta: od 12—2 z wyjątkiem niedziel i świąt; godziny urzędowe od 8—2. **Dyrekcja kolei państwowych,** plac Matejki L. 12, telefon 2458; godziny przyjęć: prezes dyrekcji od 11—1, godz. urzęd.: od 8—3 z wyjątkiem niedziel i świąt. **Dyrekcja policji,** ul. Krupnicza L. 34, telefon 458; godziny urzędowe: od 8—3.

Wawel i muzea:

Zamek królewski na Wawelu zwiedzać można od godziny 9 do zmroku. Wstęp do Zamku 50 mkp. (Zarząd Zamku królewskiego tel. 1262). **Muzeum narodowe,** Sukiennice, tel. 168, otw. codziennie od 10—2, wstęp 50 mkp. **Muzeum Czapskich,** ul. Wolska L. 10, tel. 519; otwarte w niedziele i środy od 10—2 wstęp 50 mkp. **Dom i muzeum J. Matejki,** ul. Florjańska 41, otw. codziennie od 10—2, wstęp 50 mkp. **Muzeum Czartoryskich,** ul. Pijarska L. 6, otw. we wtorki i piątki od 10—12. **Miejskie Muzeum przemysłowe,** ul. Smoleńsk 9, tel. 1339, otw. od 10—1, wstęp 5 mkp. **Muzeum etnograficzne,** Wawel 7, otwarte w niedziele, święta, wtorki i czwartki od 11—1, wstęp 50 mkp. **Wystawa Towarzystwa sztuk pięknych,** pl. Szczepański 1, tel. 8, otwarta codziennie od 10—4 popoł.; wstęp 100 mkp. **Wystawa przemysłu polskiego Ligi pomocy przemysłowej** ul. Straszewskiego 28, wstęp wolny od 9—1 i od 3—6.

Biura kupna i sprzedaży nieruchomości.

„Uczciwość" Biuro kupna i sprzedaży kamienic, realności, folwarków sprzedaje i przyjmuje do kupna, Podwale 3, obok poczty.

Biura ogłoszeń.

Powszechne Biuro reklamy „**Prasa**", Karmelicka 16, tel. 2086, przyjmuje ogłoszenia do wszystkich czasopism krajowych i zagranicznych.

Ogłoszenia prasowe i reklamy kolejowe „Ruch", S. A., ul. Szczepańska 9, tel. 369.

Przedsiębiorstwa transportowe.

Centralne Biuro spedycyjne W. Bujacski, Kraków, ul. Andrzeja Potockiego 9, I piętro, (Dom własny) Telef. 3218-19.

Fabryki.

„Glorja", fabryka **świec,** wyrobów woskowych. Spółka z ogr. odp., Sławkowska 11.

Proszki drożdżowe, wanilijowe i jajowe, jakotęż ciasto strudlowe, galaretki i t. p., najlepsze tylko marki „**Słońce**". Fabryka: **L. Sykutowski, Kraków, Szlak 59.**

Kilimy własnego wyrobu, także na zamówienia — sprzedaje wytwórnia S. Kycza, ul. Gołębia 3, od godz. 9—1 i 3—6.

Wytwórnia krawatek „Mery", ul. Szpitalna 20, I piętro.

Farbiarnie i pralnie.

„Tęcza" zjedn. krak. chemiczne czyszczelnie, pralnie i farbiarnie „Tęcza-Wisła-Lilja", Spółka z ogr. por., w Krakowie, ul. Czarnowiejska l. 72—74, 11 sklepów w mieście, wykonują powierzone jej roboty w ciągu 6 dni.

Fortepiany;

pianina i fisharmonje firm pierwszorzędnych, jak:
Bechstein
Bosendorfer
Blüthner
Ehrbar
Ibach
Kotykiewicz
Lauberger & Gloss
Seiler
Schiedmayer
Stingl
Wirth

do nabycia w składzie fortepianów **Heleny Smolarskiej, Wolska 7.**

Kino.

Kino „Opieka" ul. Zielona 17. Czysty zysk dla inwalidów wojennych. Przedstawienia codziennie od godz. 5-tej w święta od 3-ciej.

Księgarnie i sprzedaż dzienników i mód.

Księgarnia i sprzedaż gazet: „**Ruch**", S. A., ul. Szczepańska 9, tel. 369.

Laboratorja kosmetyczne i perfumerja.

Laboratorjum kosmetyczne **Franciszki Budziaszek,** Grodzka l. 3, I. p., dobrze zaopatrzony zakład w wyroby kosmetyczne.

Materjały tekstylne, zakłady kraw. konfekcja i galanterja.

Bazar krajowy
Krajowego Związku przemysłowego
w Krakowie, Rynek gł. l. 33
poleca:
zefiry, płótna na bieliznę i pościel, płócienka, markizety, batysty, chusteczki do nosa, pończochy, skarpetki, koce, kilimy, wyroby koszykarskie, **rzeźby, zabawki.**
Ceny bardzo przystępne.

REWIZJA LOSÓW.

Biuro rewizji losów przy Domu informacyjnym Rubenschutz, Rynek 8.

Obuwie.

Stanisław Frołow, ul. św. Tomasza 9. Magazyn i pracownia obuwia damskiego, męskiego i dziecięcego. Najnowsze fasony angielskie, francuskie, warszawskie, stale na składzie w wielkim wyborze.

Eleganckie i trwałe obuwie można nabyć najtaniej u firmy
SZELA BRAND
Kraków, ul. Starowiślna l. 6.

Najelegantsze obuwie, bielizna męska i damska, tylko u firmy **Weinmann, Starowiślna 6.**

Magazyn obuwia i pracownia Stefana Sajaka, ul. Długa l. 27.

Zakłady przemysłowe.

Zakłady wydawnicze i przemysłowe „**Ryngraf**", S. A., Sławkowska l. 11.

Zakład tapicersko-dekoracyjny, magazyn **mebli** i wyrób **kołder A. Rybiński,** ul. Sławkowska 21. Telefon Nr 3468.

Hurtowny i częściowy
SKŁAD KOŁDER
Sulikowski, ulica Grodzka 59.

Magazyn mód
„Jadwiga"
Rynek 30, róg Szewskiej w podwórzu
poleca kapelusze damskie w wielkim wyborze, oraz wykonuje wszelkie prace w zakres modniarstwa wchodzące — jakoteż poleca
kupony
na bluzki, suknie, płaszcze, męskie ubrania, dziecięce i t. d. i t. d

Zakłady naukowe.

„MATURA"
Kraków, Grodzka 66.
P. T. Wojskowi. Urzędnicy i osoby z prowincji przygotowują się szybko i dokładnie do matury i wszelkich egzaminów w zakresie szkół średnich i sem. naucz.
Informacje i prospekty bezpłatnie

Instytut Języków Ansona przy ulicy Szewskiej 17, tel. 1238 co tydzień rozpoczyna nowe kursy języka angielskiego, francuskiego i niemieckiego

W Drukarni Literackiej w Krakowie, ul. Jagiellońska L. 10. Rządca Drukarni L. K. Górski.